অধ্যায়

II

ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

2.1 2019-20ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ମୂଳ ରାଜସ୍ୱ ସମଷ୍ଟିରେ ପ୍ରମୁଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଏହି ବିଭାଗରେ, 2019-20 ତୁଳନାରେ 2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟର ମୂଳ ରାଜସ୍ୱ ସମଷ୍ଟିରେ ପ୍ରମୁଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ କରାଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂଚକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.1: 2019-20ତୁଳନାରେ2020-21 ରେ ମୁଖ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ସମଷ୍ଟିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ରାଜସ୍ୱ ଆୟ	✓ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ଆୟରେ **2.78**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ନିଜସ୍ୱ କର ଆଦାୟରେ **6.01**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ନିଜସ୍ୱ ଅଣ-ଟିକସ ଆୟରେ **33.25**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର ଏବଂ ଶୁଳ୍କରେ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶୀଦାରୀରେ **9.56**ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା ✓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତିରେ **4.49**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା
ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ	✓ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ **3.86**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ସାଧାରଣ ସେବାରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ **1.15**ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା ✓ ସାମାଜିକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ **8.31**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ **0.88**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ଅନୁଦାନରେ ବ୍ୟୟ ଭାର **7.25**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା
ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ	✓ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ **11.48**ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ✓ ସାଧରଣ ସେବାରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ **7.83**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ✓ ସାମାଜିକ ସେବାରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ **14.08**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ✓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବାରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ **11.61**ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା
ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	✓ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନରେ **26.85**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ✓ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ପରିଶୋଧ **138.33**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା
ସରକାରୀ ଋଣ	✓ ସରକାରୀ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତିରେ **38.42**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ✓ ସରକାରୀ ଋଣ ପରିଶୋଧ **105.87**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା
ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି	✓ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତିରେ **15.24**ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା ✓ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗରେ **17.51**ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା
ନଗଦ ଅର୍ଥ	✓ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2020-21ରେ ନଗଦ ଅର୍ଥ 9,802କୋଟି ଟଙ୍କା (23.10ପ୍ରତିଶତ) ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା

2.2 ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ବିନିମୟ

ଏହି ବିଭାଗରେ, 2019-20 ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2020-21 ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟର ପାଣ୍ଠି ଉତ୍ସର ଉପାଦାନ ଏବଂ ବିନିମୟର ତୁଳନା କରାଯାଇଛି । ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ବିନିଯୋଗର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ**ପରିଶିଷ୍ଟ 2.1** ଏବଂ **2.2**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.2: 2019-20ଏବଂ 2020-21ର ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ବିନିମୟର ବିବରଣୀ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

	ବିବରଣ	2019-20	2020-21	ବୃଦ୍ଧି/ ହ୍ରାସ (ଭିନ୍ନତାର ପ୍ରତିଶତ)
ଉତ୍ସ	ବଳକା ଜମା	38,134	42,438	4,304(11.29)
	ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି	1,01,568	1,04,387	2,819(2.76)
	ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଆଦାୟ	287	684	397(138.33)
	ସରକାରୀ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି (ପ୍ରକୃତ)	10,185	11,066	881(8.65)
	ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି (ପ୍ରକୃତ)	11,497	(-)10,911	-22,408(194.90)
	ମୋଟ	**1,61,671**	**1,47,664**	**-14,007(8.66)**

	ବିବରଣ	2019-20	2020-21	ବୃଦ୍ଧି/ ହ୍ରାସ (ଭିନ୍ନତାର ପ୍ରତିଶତ)
ବିନିୟୋଗ	ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ	99,137	95,311	-3,826(3.86)
	ପୁଞ୍ଜିଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ	20,277	17,949	-2,328(11.48)
	ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନ	1,259	1,597	338(26.85)
	ଆକସ୍ମିକ ପାଣ୍ଠି (ପ୍ରକୃତ)	(-)1,440	171	1,611(111.88)
	ଶେଷ ଜମା	42,438	32,636	-9,802(23.10)
	ସର୍ବମୋଟ	**1,61,671**	**1,47,664**	**-14,007(8.66)**

ଉସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ

ରେଖାଚିତ୍ର 2.1: ସମ୍ବଳର ସଂଯୋଜନା

(ପ୍ରତିଶତରେ)

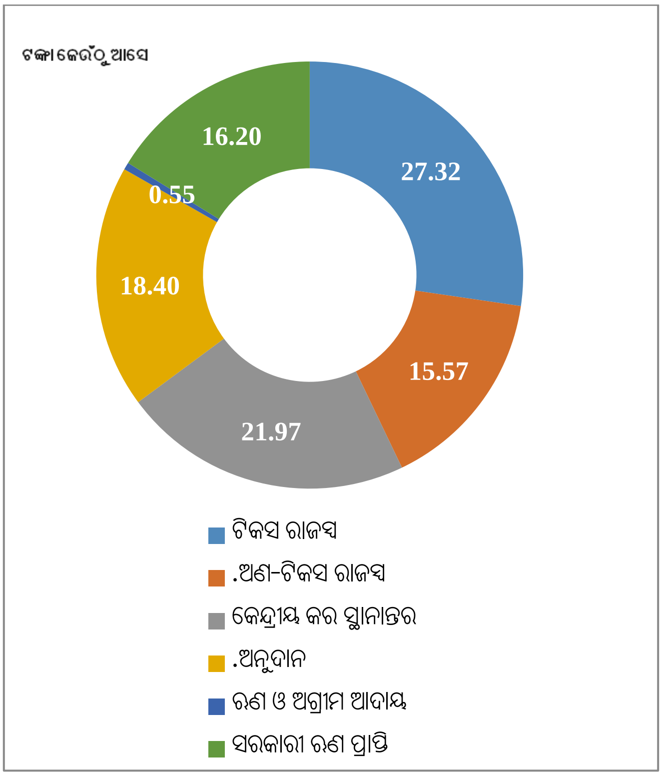

ରେଖାଚିତ୍ର 2.2: ସମ୍ବଳର ବିନିଯୋଗ

(ପ୍ରତିଶତରେ)

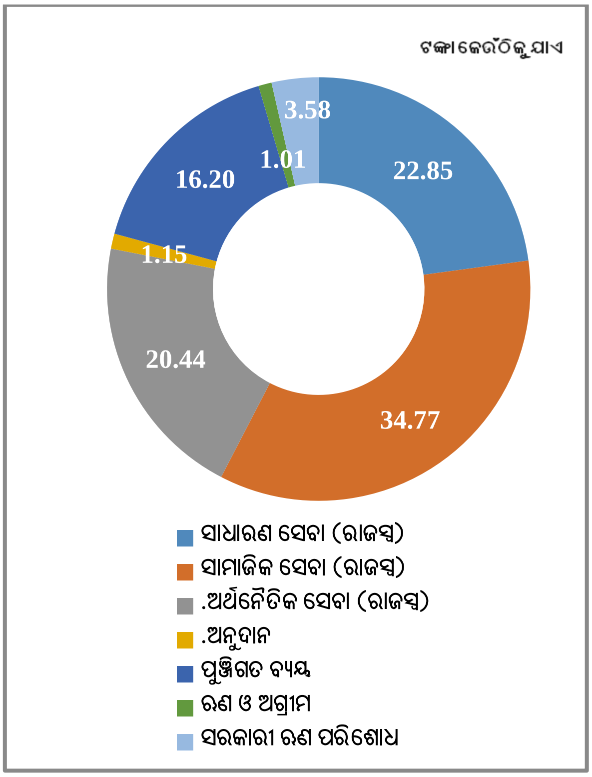

ଉସ: ଆର୍ଥିକ ହିସାବ2020-21

2.3 ରାଜ୍ୟର ସମ୍ବଳ

ରାଜ୍ୟର ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଗଲା:

1. ରାଜସ୍ୱ ଆୟରେ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସ, ଅଣ-ଟିକସ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶୁଳ୍କ କରରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

2.ପୁଞ୍ଜିଗତ ଆୟରେପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାରରୁ ଆୟ ସ୍ୱରୂପ ବିବିଧ ପୁଞ୍ଜିଗତ ପ୍ରାପ୍ୟ, ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ପରିଶୋଧ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ସରୁ ଋଣ (ବଜାର ଋଣ, ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ/ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କରଜ) ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଉଭୟ ରାଜସ୍ୱ ଓ ପୁଞ୍ଜିଗତ ପ୍ରାପ୍ତି, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର କନ୍‌ସୋଲିଡେଟେଡ୍ ଫଣ୍ଡର ଅଂଶ ବିଶେଷ।

3. ପ୍ରକୃତ ସରକାରୀ ହିସାପ ପ୍ରାପ୍ତି:ଏହା ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ, ଭବିଷ୍ୟତ ପାଣ୍ଠି, ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି, ଜମା, ଅନିଶ୍ଚିତ, ପ୍ରେରଣ ଆଦି କନ୍‌ସୋଲିଡେଟେଡ୍ ଫଣ୍ଡର ଅଂଶ ନଥିବା କେତେକ କାରବାରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ବିନିଯୋଗର ଆଧାର।

ଏଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 266(2) ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ସରକାରୀ ଖାତାରେ ରଖାଯାଏ ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ନୁହେଁ । ବିନିଯୋଗ ପରେ ବଳକା ପାଣ୍ଠି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ ।

2.3.1 ରାଜ୍ୟର ପ୍ରାପ୍ତି

2020-21ରେ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବଳର(1,14,478କୋଟି ଟଙ୍କା) ମୋଟାମୋଟି ଗଠନ ରେଖାଚିତ୍ର2.3 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

ରେଖାଚିତ୍ର 2.3: 2020-21ରେ ସମ୍ବଳର ସମାହାର

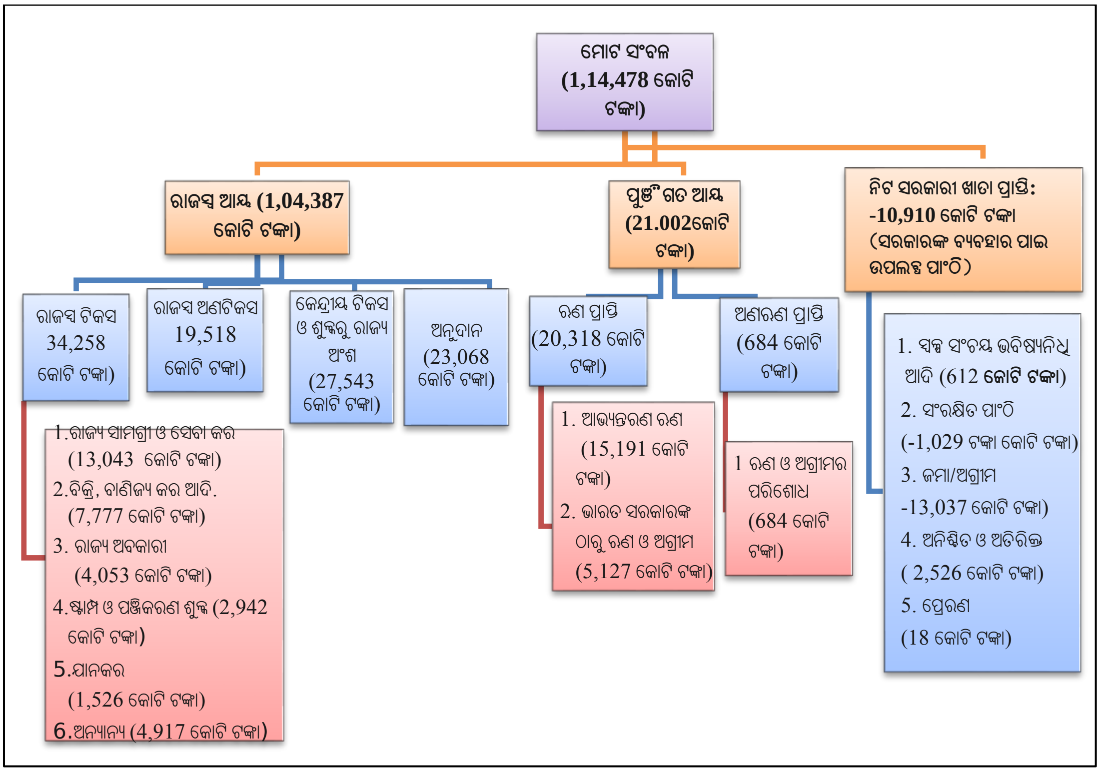

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖା ଚିତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଉଛି ଯେ2020-21ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମୁଦାୟ ସମ୍ବଳ1,14,478କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ରାଜସ୍ୱ ଆୟ(1,04,387କୋଟି ଟଙ୍କା) ସମୁଦାୟ ସମ୍ବଳର91.19ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ପୁଞ୍ଜିଗତ ଆୟ (21,002କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି (-10,910କୋଟି ଟଙ୍କା) ଯଥାକ୍ରମେ18.35ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ(-) 9.53ପ୍ରତିଶତଥିଲା ।

2.3.2 ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି

ସରକାରଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବର ବିବରଣୀ-14 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ତ ରାଜସ୍ୱ (1,04,387 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଜିଏସ୍‌ଡିପି[4] (5,09,574 କୋଟି ଟଙ୍କା) ର 20.49 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା, ଯାହାକି ପୂର୍ବ ବର୍ଷ (1,01,568 କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ 2.78 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର, ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ମୋଟ ବଜେଟ୍ ଅଟକଳ (1,24,300 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 19,913 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଥିଲା । ବର୍ଷ 2016-17ଠାରୁ2020-21ମଧ୍ୟରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା ଓ ଗଠନ **ରେଖାଚିତ୍ର2.4**ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

4 ବର୍ତ୍ତମାନ ଦରରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପି

ରେଖାଚିତ୍ର 2.4: ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଗଠନର ଧାରା

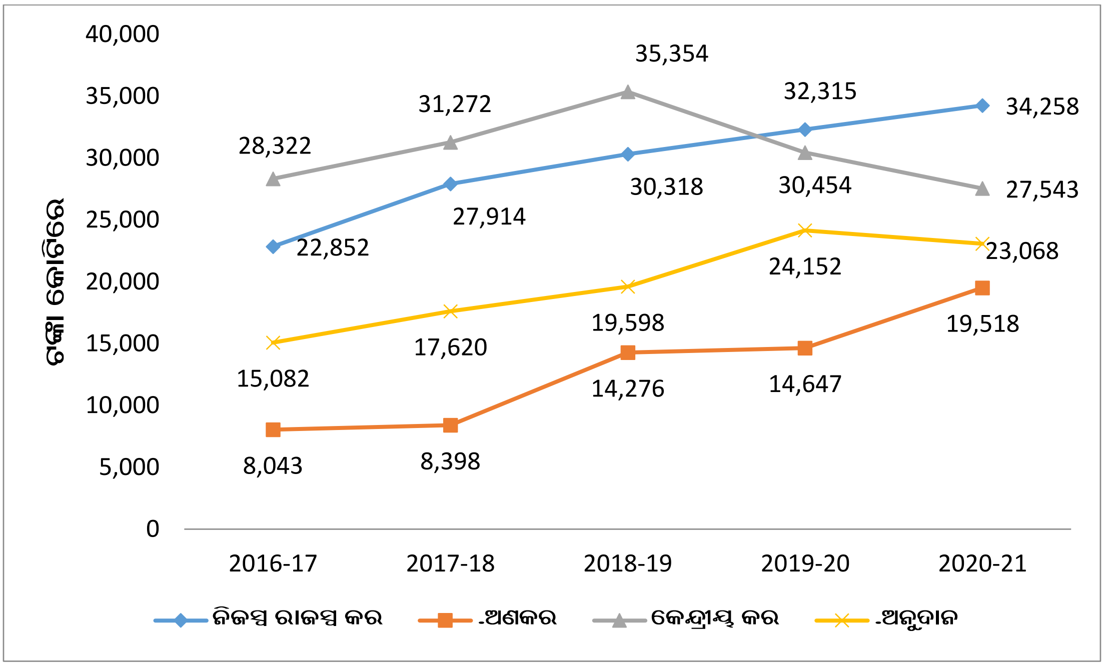

ଉତ୍ସ: ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷମାନଙ୍କର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ନିଜସ୍ୱ କର ଏବଂ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତି ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ୍ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ 2016-17 ଠାରୁ 2018-19 ବର୍ଷ ଅବଧିରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହାରରେ ଥିଲା ଏବଂ 2019-20 ବର୍ଷ ଠାରୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପାଇଁ ବଜେଟ୍ ଅଟକଳ 36,300 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ବେଳେ 2020-21 ରେ ପ୍ରକୃତ ଟିକସ 27,543 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହାକି ବଜେଟ ଅଟକଳ ଠାରୁ 24.12 ପ୍ରତିଶତ (8,757 କୋଟି ଟଙ୍କା) କମ୍ ଥିଲା ।

2.3.2.1ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧି

ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅବଧିରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧି ତଥା ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ ଉପରେ ଏହି ଉପଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଜିଏସ୍‌ଡିପି ସହିତ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ସାରଣୀ**2.3**ଏବଂ ରେଖାଚିତ୍ର**2.5**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 2.3: ଜିଏସ୍‌ଡିପିରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (କୋଟିରେ)	**74,299**	**85,204**	**99,546**	**1,01,568**	**1,04,387**
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ବୃଦ୍ଧିର ହାର (ପ୍ରତିଶତ)	7.77	14.68	16.83	2.03	2.78
ନିଜସ୍ୱ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ	22,852	27,914	30,318	32,315	34,258
ଅଣଟିକସ ରାଜସ୍ୱ	8,043	8,398	14,276	14,647	19,518
ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ (ନିଜସ୍ୱ ଓ ଅଣଟିକସ ରାଜସ୍ୱ)	30,895	36,312	44,594	46,962	53,776
ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱର ବୃଦ୍ଧି ହାର (ନିଜସ୍ୱ ଓ ଅଣଟିକସ ରାଜସ୍ୱ) (ପ୍ରତିଶତ)	(-)1.10	17.53	22.81	5.31	14.51
ମୋଟାମୋଟି ରାଜ୍ୟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ(ଜିଏସ୍‌ଡିପି)(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	3,92,804	4,40,879	4,87,805	5,21,275	5,09,574
ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ବୃଦ୍ଧି ହାର (ପ୍ରତିଶତ)	19.56	12.24	10.64	6.86	-2.24
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି/ ଜିଏସ୍‌ଡିପି(ପ୍ରତିଶତ)	18.92	19.33	20.41	19.48	20.49
ଆପେକ୍ଷିକ ହ୍ରାସ ଅନୁପାତ[5]					

[5] *ମୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତା ସହିତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ରାଜସ୍ୱ ଅସ୍ଥିରତାର ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ସମ୍ବେଦନଶୀଳତାର ମାତ୍ରାକୁ ଆପେକ୍ଷିକ ଲଘୁତର ଧାରା ଦର୍ଶାଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଜିଏସ୍‌ଡିପିରେ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟେ, ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ 0.72 ସୂଚାଏ ଯେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି 0.72 ପ୍ରତିଶତ ମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।.*

ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ	0.40	1.20	1.58	0.30	(-)1.24
ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ	(-)0.06	1.43	2.14	0.77	(-)6.48

ଉତ୍ସ: ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟରେ
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇପାରେ ଯେ:

- ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ ତଥା ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ଟିକସ, ହ୍ରାସ, ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ 2016-17 ଓ 2019-20 ବ୍ୟତୀତ ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଉପରେ ଥିଲା । ଜିଏସ୍‌ଡିପିରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବାରୁ 2020-21 ରେ ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ (-)1.24 ଥିଲା । ଏକ ରୁ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସ ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିରେ ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି (ଅଥବା ହ୍ରାସ) ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱରେ ଏକ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି (ଅଥବା ହ୍ରାସ) ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ।
- ପୂର୍ବ ବର୍ଷ(5,21,275 କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପି(5,09.574କୋଟି ଟଙ୍କା)ରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବାରୁ 2020-21 ବର୍ଷରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (20.49 ପ୍ରତିଶତ) 2019-20 ବର୍ଷରେ (19.48 ପ୍ରତିଶତ) ତୁଳନାରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଏହା ରେଖାଚିତ୍ର 2.5 ରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇଅଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.5: ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତର ଧାରା

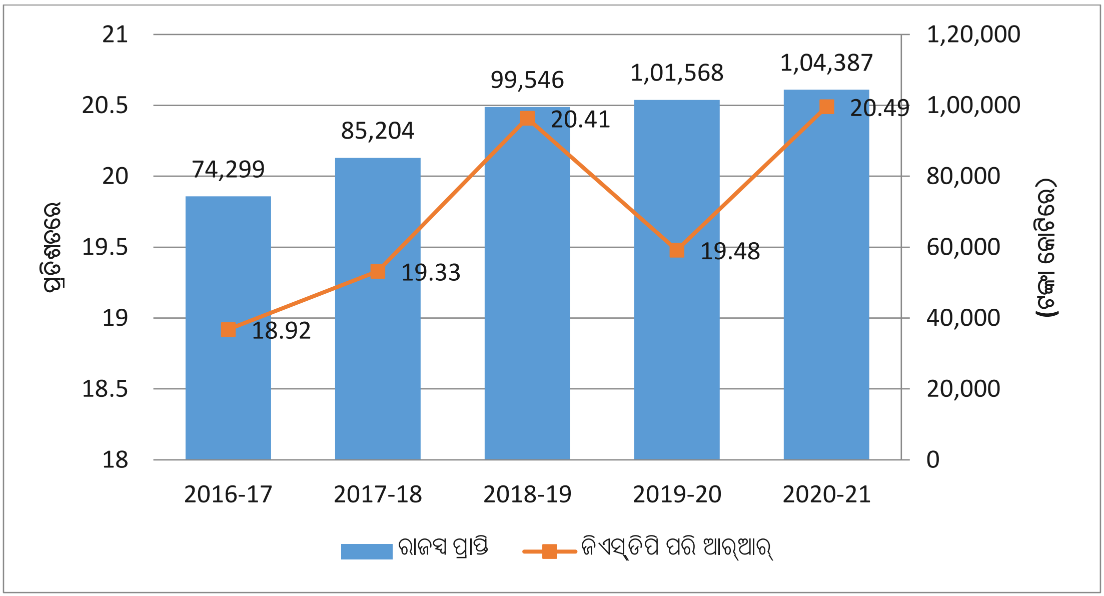

ଉତ୍ସ:ଜିଏସ୍‌ଡିପି- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି-ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ ଖାତା

2.3.2.2 ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ବଳ

ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ଦିଆଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସରେ ରାଜ୍ୟର ଭାଗ ଏବଂ ସହାୟକ ଅନୁଦାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସ ଓ ଅଣ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ଅନୁସାରେ ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବୃତ୍ତି କରଣରେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥାଏ । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ (ରାଜସ୍ୱ କର ଓ ଅଣରାଜସ୍ୱ କର) ପ୍ରାପ୍ତି 14.51 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହାକି ଜିଏସ୍‌ଡିପି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଆର୍ଥିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ଆଧାରିତ ବୃଦ୍ଧି ଦର ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା (-2.24 ପ୍ରତିଶତ) ।2020-21 ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ନିଜର ରାଜସ୍ୱ କରର ବଜେଟ୍ ଅଟକଳ 38,350 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

(କ) ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସ

ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ସାରଣୀ**2.4**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ2.4: ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱର ଉପାଦାନ(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ରାଜସ୍ୱ ଶୀର୍ଷକ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	Spark Line
ରାଜ୍ୟର ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କର	0	6,609	11,943	13,204	13,043	
ବିକ୍ରୀ / ବାଣିଜ୍ୟ କର ଇତ୍ୟାଦି	13,402	11,522	7,310	7,455	7,777	
ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ	2,786	3,221	3,925	4,495	4,053	
ଯାନ କର	1,216	1,535	1,746	1,836	1,526	
ଶୁଳ୍କ ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ ଫି	1,364	1,037	1,237	1,435	2,942	
ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ	460	542	511	721	603	
ମାଲପତ୍ର ଓ ଯାତ୍ରୀକର	1,760	1,260	182	133	146	
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର	1,864	2,188	3,464	3,036	4,168	
ମୋଟ	**22,852**	**27,914**	**30,318**	**32,315**	**34,258**	

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସୂଚିତ ହୁଏ ଯେ:

- ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ବଜେଟ ଅଟକଳ (38,350 କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ କର 34,258 କୋଟି ଟଙ୍କା (89.32 ପ୍ରତିଶତ) ଥିଲା । ବଜେଟ ଅଟକଳ ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବାକର ବାବଦକୁ 2,426 କୋଟି ଟଙ୍କା, ବିକ୍ରି କର, ବାଣିଜ୍ୟ କର ବାବଦକୁ 973 କୋଟି ଟଙ୍କା, ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ବାବଦରେ 1,197 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଯାନବାହାନ ଉପରେ ଟିକସ ବାବଦରେ 474କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ମିଳିଥିଲା । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ କର ସମସ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର 32.82 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

- ଓଡ଼ିଶା ଉପକର ଆଇନ୍ 1962 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଉପକରରୁ ସଂଗୃହୀତ ଅର୍ଥକୁ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନ(ପିଆର୍‌ଆଇ) ଯଥା- ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ(ଜିପି), ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି(ପିଏସ୍) ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ (ଜେଡ୍‌ପି) ଗୁଡ଼ିକରେ 60:20:20 ଅନୁପାତ ହାରରେ ବିତରଣ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର, 2020-21 ରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା 73.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ କର ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ ହୋଇନଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ ବଳକା ଓ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ73.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ବର୍ଷ 2018-19 ରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି 48.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବର୍ଷ 2019-20 ରେ 36.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

- ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସ 2016-17 ବର୍ଷ ଠାରୁ 2020-21 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ମାତ୍ର, ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଏହି ବୃଦ୍ଧିହାର 2017-18 ବର୍ଷ ଠାରୁ ହ୍ରାସ ହେବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଯାହାକି ରେଖାଚିତ୍ର 2.6 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ବିଗତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ସହିତ ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଚିତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଟିକସ ବୃଦ୍ଧି ହାର 2019-20 ରେ 6.59 ପ୍ରତିଶତରୁ 2020-21 ରେ 6.01 ପ୍ରତିଶତକୁ ଖସି ଆସିଥିଲା । 2020-21 ବର୍ଷରେ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ର/ ଗତିବିଧି ମାନଙ୍କରେ ବୃଦ୍ଧି ଓ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର

ମାନଙ୍କରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଟିକସ ଅସମାନ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା କୋଭିଡ-19 ମହାମାରୀ ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁତର ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.6: ବର୍ଷ 2016-2020 ମଧ୍ୟରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱରେ ବୃଦ୍ଧି

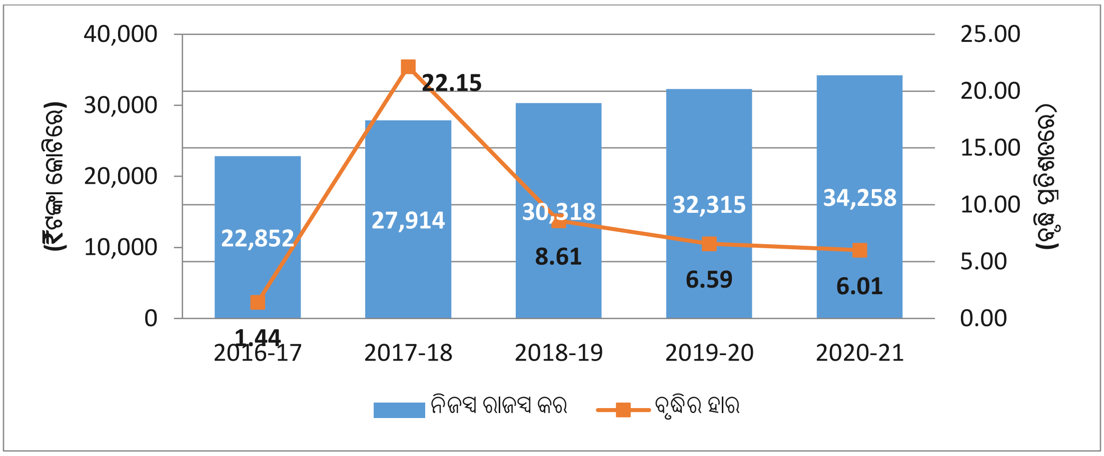

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଖ) ରାଜ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କର (ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି)

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବାକର (ଜିଏସ୍‌ଟି) ଆଇନ୍‌01 ଜୁଲାଇ 2017 ଠାରୁ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ । ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କର (ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ଭରଣା) ଆଇନ୍ 2017 ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବାକର ପ୍ରଚଳନ ଯୋଗୁ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ହେଉଥିବା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତିକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 2017-18 ଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭରଣା କରିବେ । ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଅଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ପରେ ପ୍ରତି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ କ୍ଷତି ଭରଣାର ହିସାବ ହୋଇଥାଏ । ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଏଖ ବର୍ଷର ସଂରକ୍ଷିତ ରାଜସ୍ୱ ସେହି ରାଜ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ଭିତ୍ତି ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ବୃଦ୍ଧି ହାର (ବାର୍ଷିକ 14 ପ୍ରତିଶତ) ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ 2015-16 କୁ ଭିତ୍ତି (ପ୍ରାରମ୍ଭ) ବର୍ଷ ଭାବରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମୂଳ ବର୍ଷରେ (2015-16) ରାଜସ୍ୱ 11,049.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ବର୍ଷ 2020-21 ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରାଜସ୍ୱ ମୂଳ ବର୍ଷ ଆଧାରରେ 21,274.55 କୋଟି ଟଙ୍କା ଧରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟ ଜିଏସ୍‌ଟି(ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି) ବାବଦକୁ 13,043 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା ।ପୂର୍ବ ଜିଏସ୍‌ଟି ଥିଲା 1165.95 କୋଟି ଟଙ୍କା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜିଏସ୍‌ଟି କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଅଧୀନରେ ଅନୁଦାନ ହିସାବରେ 4,361.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି ଅଧୀନରେ କ୍ରମାଗତ ଋଣ ହିସାବରେ 3,822 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ ।

ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟ ପାଇଥିବା ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି, ପୂର୍ବଜିଏସ୍‌ଟି ଏବଂ କ୍ଷତି ଭରଣାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସାରଣୀ 2.5 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.5: ଅପ୍ରେଲ 2020 ଠାରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ପାଇଥିବା ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି, ପୂର୍ବ-ଜିଏସ୍‌ଟି ଓ କ୍ଷତି ଭରଣାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ

ତଥ୍ୟାବଳୀ	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
ସୁରକ୍ଷିତ ହେବାକୁ ଥିବା ରାଜସ୍ୱ (କ)	21,274.55
ରାଜ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବାକର (ଆଇଜିଏସ୍‌ଟି ଅଗ୍ରୀମ ଭାଗ 535.78କୋଟି ଟଙ୍କା ସହିତ) (ଖ)	1,30,43.19
ପୂର୍ବ ଜିଏସ୍‌ଟି କର ସଂଗ୍ରହ (ଅପ୍ରେଲ 2020 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021) (ଗ)	165.95
ମୋଟ ଆଦାୟ (ଘ) = (ଖ+ଗ)	13,209.14

ତଥ୍ୟାବଳୀ	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରାପ୍ତି(ଙ)	4,361.59
ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଭାବ ନିମନ୍ତେ କ୍ରମାଗତ ଋଣ	3,822.00

ଉତ୍ସ: ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା, ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟ କର ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟି ଶାଖା

2017-18 ରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କର ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରକ୍ଷେପ ସାରଣୀ 2.6 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.6: 2017-2021 ମଧ୍ୟରେ ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟିରେ ହୋଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବୃଦ୍ଧିର ବିବରଣ

ଆଧାର ବର୍ଷ	ବାର୍ଷିକ ୧୪ ପ୍ରତିଶତ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରକ୍ଷେପ	ପ୍ରକୃତ
2015-16	11,049	-
2016-17	12,596	-
2017-18	14,359	11,229#
2018-19	16,369	12,129
2019-20	18,662	13,330
2020-21	21,275	13,209

ଉତ୍ସ: ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା, ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟ କର ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟି ଶାଖା

ପ୍ରକୃତ ନଅ ମାସର ପ୍ରାପ୍ତି 8,422 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, 12 ମାସର ହାରାହାରି ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ, ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଆକଳନ ମୂଳ ବର୍ଷର ରାଜସ୍ୱ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ14 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ମାତ୍ର, 2015-16 ତଥାପି ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟିର ପ୍ରକୃତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବାର୍ଷିକ 14 ପ୍ରତିଶତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଠାରୁ ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା ।

(ଗ) ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ

ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ, ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧ, ଲାଭାଂଶ ଏବଂ ଲାଭ, ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ସାରଣୀ **2.7**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି**:**

ସାରଣୀ 2.7: ରାଜ୍ୟରେ ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର ଉପାଦାନ

ରାଜସ୍ୱ ଶୀର୍ଷକ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ଅଣଲୌହ ଖଣିଜ	4926	6,131	10,480	11,020	13,792
ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି	427	601	1,462	1,487	1,262
ଲାଭାଂଶ ଏବଂ ଲାଭ	566	66	544	321	1,063
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ଟିକସ ପ୍ରାପ୍ତି	**2,124**	**1,600**	**1,791**	**1,819**	**3,401**
କ) ବୃହତ ଓ ମଧ୍ୟମ ଜଳସେଚନ	722	663	702	669	796
ଖ) ରାସ୍ତା ଓ ସେତୁ	73	66	67	44	54
ଗ) ଶିକ୍ଷା	31	24	26	27	62
ଘ) ବହୁବିଧ ସାଧାରଣ ସେବା	384	240	419	411	1,729
ଙ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଥବା ବିବିଧ	914	607	577	668	760
ମୋଟ	**8,043**	**8,398**	**14,277**	**14,647**	**19,518**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ବର୍ଷ 2020-21ରେ ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ 19,518 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର 18.70 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ (14,647 କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ 4,871 କୋଟି ଟଙ୍କା (33.26 ପ୍ରତିଶତ) ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ।

2.3.2.3 କେନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ବାଟରେ ପାଣ୍ଠି ହସ୍ତାନ୍ତର କରନ୍ତି (କ) ରାଜ୍ୟକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସର ହସ୍ତାନ୍ତର ଓ (ଖ) କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅନୁଦାନ । ରାଜ୍ୟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ବିନିଯୋଗ କରି ପାରିବେ, ମାତ୍ର ରାଜ୍ୟଙ୍କୁ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ନିକାୟକୁ ମିଳୁଥିବା କେନ୍ଦ୍ରର ଅନୁଦାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯୋଜନା କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବିନିଯୋଗ କରାଯିବ । ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଟିକସ ଆଦାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ ପ୍ରତିଶତ ଭିତ୍ତିରେ ରାଜ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶ ପାଇଥାନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ଗତ ଦଶ ବର୍ଷରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଧାରା ରେଖାଚିତ୍ର 2.7 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.7: କେନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତରର ଧାରା

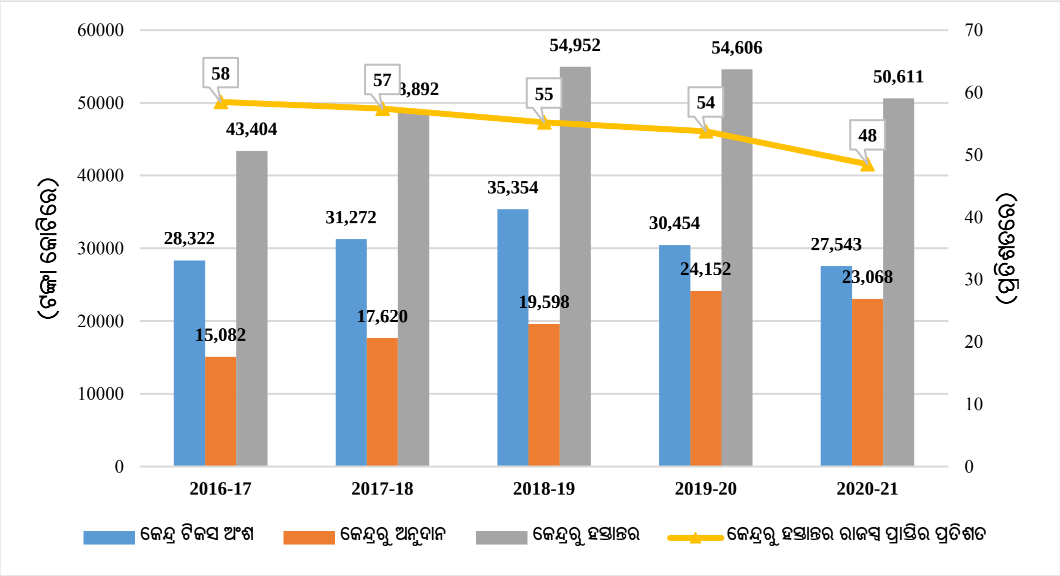

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଜଣାଯାଏ ଯେ ରାଜ୍ୟ ରାଜସ୍ୱର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତରରୁ ମିଳିଥାଏ, ଯାହାକି 2016-17ବର୍ଷରେ 58 ପ୍ରତିଶତରୁ 2020-21 ବର୍ଷରେ 48 ପ୍ରତିଶତକୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ପାଇଅଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭର ହେବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ବହୁମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଅଛି କାରଣ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2020-21 ବର୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଓ ଅନୁଦାନ ଯଥାକ୍ରମେ 2,911 କୋଟି ଟଙ୍କା (9.56 ପ୍ରତିଶତ) ଓ 1,084 କୋଟି ଟଙ୍କା (4.49 ପ୍ରତିଶତ) ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

ବର୍ଷ 2020-21 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ବଜେଟ ଅଟକଳ ଅନୁଯାୟୀ 36,300 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିବା ବେଳେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାପ୍ତି ମାତ୍ର 27,543 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ସେହିପରି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସହାୟକ ଅନୁଦାନର ବଜେଟ ଅଟକଳ 32,000 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାପ୍ତି ମାତ୍ର 23,068 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । 2020-21 ବର୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଏହି ଅଭାବ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (1,04,387 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବଜେଟ ହୋଇଥିବା ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (1,24,300 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 19,913 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଥିଲା ।

କ) କେନ୍ଦ୍ର ଟିକସ ଓ ଶୁଳ୍କରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶୀଦାରୀ

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ(ଟିଏଫ୍‌ସି) (2010-11ଠାରୁ2014-15) ଏବଂ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ(ଏଫ୍‌ଏଫ୍‌ସି)

(2015-16 to 2019-20) ଏବଂ ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (2020-21 ଠାରୁ 2025-26) ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ସାରାଂଶ ସାରଣୀ 2.8 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.8: କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ ଓ ଶୁଳ୍କରେ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ: ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ରିପୋର୍ଟରେ (ଏଫଏସିଆର) ଆକଳନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଆକଳନ	ଏଫ୍‌ସିଆରରେ ଆକଳନ	ପ୍ରକୃତ ହସ୍ତାନ୍ତର	ପାର୍ଥକ୍ୟ
1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5. (4-3)**
2015-16	*ସେବାକର ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ଭାଗିଦାରୀ ଟିକସର* 4.642 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଭାଗିଦାରୀ ସେବାକର ପ୍ରକୃତ ଆୟର 4.744 *ପ୍ରତିଶତ (ଏଫ୍‌ଏଫ୍‌ସି ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ)*	27,001	23,574	(-)3,427
2016-17		31,158	28,322	(-) 2,836
2017-18		36,005	31,272	(-) 4,733
2018-19		41,656	35,354	(-) 6,302
2019-20		48,250	30,454	(-) 17,796
2020-21	*ସମସ୍ତ ଭାଗିଦାରୀ ଟିକସର ନିଟ୍* 4.629 ପ୍ରତିଶତ *(ଏଫ୍‌ଏଫ୍‌ସି ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ)*	39,586	27,543	(-) 12,043

ଉତ୍ସ: ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ରିପୋର୍ଟ, ବଜେଟ ଏବଂ ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏଫ୍‌ସିଆର୍ ଓ ପ୍ରକୃତ କର ହସ୍ତାନ୍ତରର ଫାଟ ଲଗାତାର ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ବର୍ଷ 2016-17 ରୁ 2020-21 ଯାଏ ।

କେନ୍ଦ୍ର କରର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକରେ, 2016-17 ଠାରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ, ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ ସାରଣୀ **2.9** ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ସାରଣୀ 2.9: ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ଟିକସର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନରେ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କେନ୍ଦ୍ର କର ଉପାଦାନରେ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ନିଗମ କର	9,072	9,575	12,294	10,384	8,328
ସୀମା ଶୁଳ୍କ	3,903	3,156	2,506	1,930	1,447
ଆୟ କର	6,305	8,085	9,054	8,136	8,540
ପଣ୍ୟ ତଥା ସେବା ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଟିକସ ଓ ଶୁଳ୍କ	--	--	18	19	21
ସେବା କର	4,564	3,561	326	--	124
ସମ୍ପତ୍ତି କର	21	--	5	1	--
କେନ୍ଦ୍ର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ	4,457	3,298	1,665	1,342	923
ସିଜିଏସ୍‌ଟି	--	441	8,726	8,642	8,160
ଆଇଜିଏସ୍‌ଟି	--	3,156	696	--	--
ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର	--	--	64	--	--
ସର୍ବମୋଟ	**28,322**	**31,272**	**35,354**	**30,454**	**27,543**
ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରତିଶତ	20.14	10.42	13.05	-13.86	-9.56
ରାଜ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ଆୟର ପ୍ରତିଶତ ଭିତ୍ତିରେ ରାଜ୍ୟ ଅଂଶର ଉପାଦାନ	38	37	36	30	26

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ, କେନ୍ଦ୍ର ଟିକସର ରାଜ୍ୟ ଅଂଶ ପ୍ରାପ୍ତି 2016-17 ଠାରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ମାତ୍ର, ଏହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ2019-20 ରେ 13.86 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 2020-21 ରେ 9.56 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ଘଟିଛି ।

ଖ) ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁଦାନ

ବର୍ଷ 2016-17ରୁ 2020-21ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଏହାର ସଂରଚନାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 2.10 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.10: ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସହାୟକ ଅନୁଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ତଥ୍ୟାବଳୀ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ଅଣଯୋଜନା ଅନୁଦାନ	3,248	--	--	--	--
ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ଅନୁଦାନ	11,769	--	--	--	--
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯୋଜନା ଅନୁଦାନ	65	--	--	--	--
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରାୟୋଜିତ ଯୋଜନା ଅନୁଦାନ	0.1	--	--	--	--
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରାୟୋଜିତ ଅନୁଦାନ	--	12,900	13,025	13,056	12,698
ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅନୁଦାନ	--	2,406	2,840	3,563	4,949
ରାଜ୍ୟ/ ବିଧାନ ମଣ୍ଡଳ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତର/ ଅନୁଦାନ	--	2,314	3,733	7,533	5,421
ମୋଟ	**15,082**	**17,620**	**19,598**	**24,152**	**23,068**
ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତିଠାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରତିଶତ	6.74	16.83	11.23	23.24	-4.49
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ସମୁଦାୟ ଅନୁଦାନର ପ୍ରତିଶତ	20.30	20.68	19.69	23.78	22.10

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନା ଅବଧି (2012-17) ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବଜେଟ ଅଟକଳରେ ଯୋଜନା ଓ ଅଣ-ଯୋଜନାର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିଲୟ କରିବାକୁ ଭାରତ ସରକାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ । ଯୋଜନା ଓ ଅଣ-ଯୋଜନାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହଟାଇବା ଦ୍ୱାରା କେନ୍ଦ୍ର ଠାରୁ ସହାୟତା ଅନୁଦାନରେ କେବଳ (କ) ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାପାଇଁ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁଦାନ (ଖ) ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା ଅନୁଦାନ ଏବଂ (ଗ) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯୋଜନା ଅନୁଦାନ ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ଆୟ ସହାୟତା ପାଇଁ ଅନୁଦାନରେ ଶତକଡ଼ା 2018-19 ରେ 19.69 ପ୍ରତିଶତରୁ 2019-20 ରେ 23.78 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି, ତଥାପି ଏହଂଆ 2020-21 ରେ 22.10 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

(ଗ) ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅନୁଦାନ

ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ସଂଖ୍ୟା 73 ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବାକୁ ଉଭୟେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଣ୍ଠି, ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଥା । ଟିକସ ହସ୍ତାନ୍ତର ପରେ, ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅନୁଦାନ, କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ, ରାଜ୍ୟକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ରାଜସ୍ୱ ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତି ପୂରଣ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଏଫ୍‌ଏଫ୍‌ସି ସୁପାରିଶ ସହିତ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାପ୍ତିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 2.11 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.11ଏଫ୍‌ଏଫ୍‌ସିର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହାୟକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବିଭାଗ	କ୍ଷେତ୍ର	2019-20		2020-21		ବୃଦ୍ଧି (+) / ହ୍ରାସ (-)ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ
		ଏଫ୍‌ସିଆର	ପ୍ରକୃତ	ଏଫ୍‌ସିଆର	ଏଫ୍‌ସିଆର	
1	2	3	4	5	6	7 (4-6)
ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ						
ଗ୍ରାମୀଣ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା	ମୌଳିକ ଅନୁଦାନ	2389.54	2389.54	2,258.00	2,258.00	(-)131.54
	ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅନୁଦାନ	292.05	196.40	--	--	(-)196.40
	ମୋଟ	**2,681.59**	**2585.94**	**2,258.00**	**2.258.00**	**(-)327.94**
ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ						
ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା	ମୌଳିକ ଅନୁଦାନ	425.39	425.39	1,087.00	1,087.00	(+)661.61
	ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅନୁଦାନ	116.98	--	--	--	--
	ମୋଟ	**542.37**	**425.39**	**1,087.00**	**1,087.00**	**(+)661.61**
ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗ						
ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ପାଣ୍ଠି (ଏସ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍)		818.00	552.00	1,604.00	1,604.00	(+)1,052.00
ସମୁଦାୟ		**4041.96**	**3563.33**	**4,949.00**	**4,949.00**	**(+)1,385.67**

ଉତ୍ସ: ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା ଏବଂ ବଜେଟ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ (ଏଫ୍‌ସିଆର୍)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗ ପାଇଁ 2020-21 ରେ ଶତ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 2019-20 ରେ 96 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି, ଯାହାକି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗରେ ବହୁ ମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ଅଟେ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ବଜେଟ ଅଟକଳ ଆନୁମାନିକ ପ୍ରକୃତ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାର ପୂରଣ ବହୁତ ଗୋଟିଏ କାରକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେପରି ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ । କମ୍ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି 2020-21 ରେ ବଜେଟ ଆକଳନ ତୁଳନାରେ ପ୍ରାୟତଃ କମ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ । ଏହା ଏକ ସୁସ୍ଥ ସଙ୍କେତ ଯେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ବଢ଼ିଚାଲିଛି ଏବଂ 50 ପ୍ରତିଶତ ସମସ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତର କେନ୍ଦ୍ରର ବଜେଟ ଅନୁମାନ ଅନୁସାରେ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ କମ୍ ହସ୍ତାନ୍ତର ରାଜ୍ୟର ବଜେଟ ଆକଳନ ତୁଳନାରେ ସରକାରକୁ ସମସ୍ୟାରେ ପକାଇଥାଏ । ଏହା ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବଡ଼ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବିତ୍ତୀୟ ଗତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

2.3.3 ଢାଞ୍ଚାଗତ ଅନୁଭାଗ ଅଧିନରେ ପ୍ରାପ୍ତି

ବିନିବେଶ, ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ଆଦାୟ, ଅନ୍ତରୀଣ ଉତ୍ସରୁ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି (ବଜାର ଋଣ, ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ/ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଠାରୁ କରଜ) ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଆଦି ବିବିଧ ଢାଞ୍ଚାଗତ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ନେଇ ଢାଞ୍ଚାଗତ ପ୍ରାପ୍ତି ଗଠିତ । ଢାଞ୍ଚାଗତ ପ୍ରାପ୍ତିର 2016-17 ଠାରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ତୃତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକ ସାରଣୀ 2.12 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.12: ଢାଞ୍ଚାଗତ ପ୍ରାପ୍ତିର ବୃଦ୍ଧି ଓ ଉପାଦାନର ଧାରା

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ରାଜ୍ୟର ଆୟର ଉତ୍ସ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ଢାଞ୍ଚାଗତ ଆୟ (ସିଆର୍)	**11,312**	**13,119**	**10,308**	**14,966**	**21,002**
ବିବିଧ ଢାଞ୍ଚାଗତ ଆୟ	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଆଦାୟ	89	257	305	287	684

ରାଜ୍ୟର ଆୟର ଉତ୍ସ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ସାର୍ବଜନୀନ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି	11,223	12,862	10,003	14,679	20,318
ଅସୁଲ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରାପ୍ତି	**8,261**	**10,172**	**6,063**	**10,185**	**11,066**
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ	8,028	10,031	5,837	10,174	6,926
ବୃଦ୍ଧି ହାର	18.11	24.95	-41.81	74.30	-31.92
ଭାରତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	233	141	226	11	4,140
ବୃଦ୍ଧି ହାର	109.91	-39.48	60.28	-95.13	37,536.36
ଢାଞ୍ଚାଗତ ଋଣ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହାର	14.64	14.60	-22.23	46.75	38.42
ଢାଞ୍ଚାଗତ ଅଣ-ଋଣ ଆୟର ବୃଦ୍ଧିହାର	-60.96	188.76	18.68	-5.90	138.33
ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ବୃଦ୍ଧିହାର	19.79	10.47	14.05	7.66	-2.24
ଢାଞ୍ଚାଗତ ଆୟର ବୃଦ୍ଧିହାର (ପ୍ରତିଶତ)	12.92	15.97	-21.43	45.19	40.33

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ବର୍ଷ 2020-21ରେ ରାଜ୍ୟର ସମୁଦାୟ ଆୟ (21,002କୋଟି ଟଙ୍କା) ର 18.35 ପ୍ରତିଶତ ଢାଞ୍ଚାଗତ ଆୟ (1,14,478କୋଟି ଟଙ୍କା) ଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଖୋଲା ବଜାରରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ 15,191 କୋଟି ଟଙ୍କା କରଜ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ 5,127 କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ ନେଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ **2.12** ରୁ ଏହା ଜଣାଗଲା ଯେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ଆୟ (96.74ପ୍ରତିଶତ) ର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ଥିଲା ସରକାରୀ ଋଣ ।

2.3.4 ସମ୍ବଳର ବ୍ୟବହାରରେ ରାଜ୍ୟର ଦକ୍ଷତା

ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଉନ୍ନତିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବାକୁ, ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ସରକାରୀ ନିବେଶ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନକୁ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିବା ଦିଗରେ ସମ୍ବଳର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସହାୟକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସର ଅଂଶ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନଥିବାରୁ, ଏହାର ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ଉଜ୍ଜିବୀତ ରଖିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ବଳର (ଟିକସ ଓ ଅଣ-ଟିକସ) ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଟିକସ ଓ ଅଣ-ଟିକସ ଆୟ ସହିତ ସମ୍ଭାବନାର ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 2.13ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.13: ଟିକସ ଓ ଅଣ-ଟିକସ ଆୟ ସହିତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଆୟ

	ବଜେଟ ଅଟକଳ	ପ୍ରକୃତ	ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟର ଅମେଳର ପ୍ରତିଶତ ବଜେଟ ଅଟକଳ
ନିଜସ୍ୱ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ	38,350	34,258	-10.67
ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ	17,650	19,518	+10.58

ଉତ୍ସ: ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବଜେଟ

ବର୍ଷ2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆକଳନ ଠାରୁ 10.67 ପ୍ରତିଶତ କମ୍ ଥିଲା । ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି, 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ଖଣି ରସିଦ୍ ବୃଦ୍ଧିରେ ମୁଖ୍ୟ ଅବଦାନ ସହିତ ଏମ୍‌ଟିଏଫ୍‌ପିରେ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅପେକ୍ଷା ରାଜ୍ୟର ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ 10.58 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଥିଲା ।

2.4 ସମ୍ବଳର ବ୍ୟବହାର

ବିତ୍ତୀୟ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବିଧେୟକର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଚଳିତ ବିତ୍ତୀୟ ସଂଶୋଧନ ଓ ଦୃଢ଼ କରିବା ପଦ୍ଧତିରେ ମୂଳ

ଢାଞ୍ଚା ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠିରୁ ବ୍ୟୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ତଥା ଉପ-ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚର ବଣ୍ଟନର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

2.4.1 ବ୍ୟୟର ବୃଦ୍ଧି ଓ ଉପାଦାନ

ବର୍ଷ 2020-21ରେ ମୋଟ ବ୍ୟୟ ଥିଲା 1,14,857 କୋଟି ଟଙ୍କା ସାରଣୀ 2.14 ରେ 2016-17 ଠାରୁ 2020-21 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୁଦାୟ ବ୍ୟୟର ଧାରା ଏବଂ ଉପାଦାନ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.14: ମୋଟ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଏହାର ଉପାଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ମାପକ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ମୋଟ ବ୍ୟୟ (ଟିଇ)	83,766	94,821	1,10,008	1,20,673	1,14,857
ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (ଆର୍‌ଇ)	65,041	71,837	85,356	99,137	95,311
ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ (ସିଇ)	18,471	21,109	23,482	20,277	17,949
ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	254	1,875	1,170	1,259	1,597
ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ପ୍ରତିଶତ ସ୍ୱରୂପ					
ଟିଇ/ ଜିଏସ୍‌ଡିପି	21.28	21.81	22.19	22.61	22.54
ଆର୍‌ଇ/ ଜିଏସ୍‌ଡିପି	16.53	16.52	17.21	18.57	18.70
ସିଇ/ ଜିଏସ୍‌ଡିପି	4.69	4.86	4.74	3.80	3.52
ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ / ଜିଏସ୍‌ଡିପି	0.06	0.43	0.24	0.24	0.31

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ ଯେ, 2017-18 ଠାରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ କମି କମି ଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଉକ୍ତ ସମୟରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟର ସାମୁହିକ ବ୍ୟୟର ଅଂଶର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସାରଣୀ 2.15 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.15: ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟୟର ଆପେକ୍ଷିକ ଅଂଶ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ସମ୍ୟକ ବିବରଣୀ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ସାଧାରଣ ସେବା	17,089	22,126	25,483	30,106	29,839
ସାମାଜିକ ସେବା	30,603	33,758	40,972	48,781	44,424
ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା	34,972	37,595	42,081	40,244	39,169
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	1,102	1,343	1,472	1,542	1,425
ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର ଭାଗ (ପ୍ରତିଶତରେ)					
ସାଧାରଣ ସେବା	20.40	23.33	23.16	24.95	25.98
ସାମାଜିକ ସେବା	36.53	35.60	37.24	40.42	38.68
ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା	41.75	39.65	38.25	33.35	34.10
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	1.32	1.42	1.34	1.28	1.24

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରେଖାଚିତ୍ର 2.8: ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟୟର ଆପେକ୍ଷିକ ଭାଗ

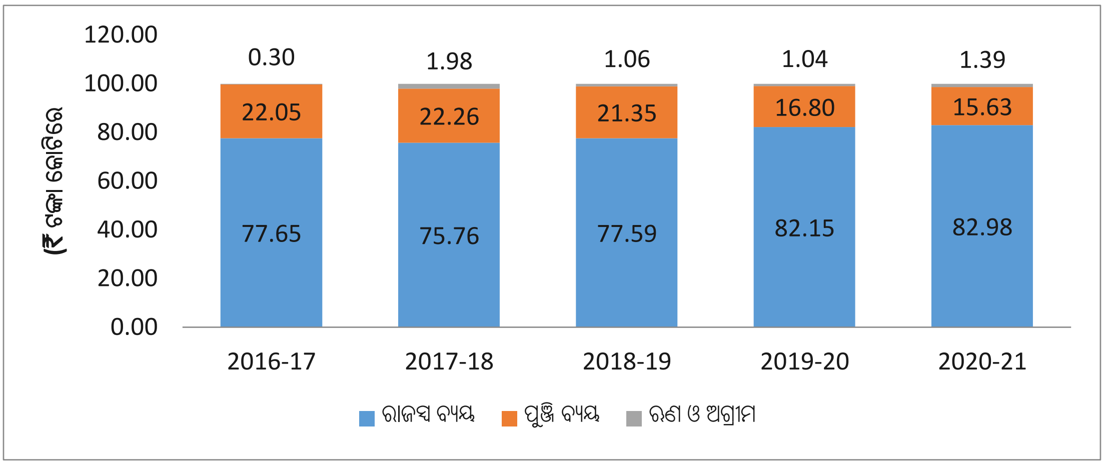

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରେଖାଚିତ୍ର 2.9: କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ହିସାବରେ ବ୍ୟୟର ଭାଗ

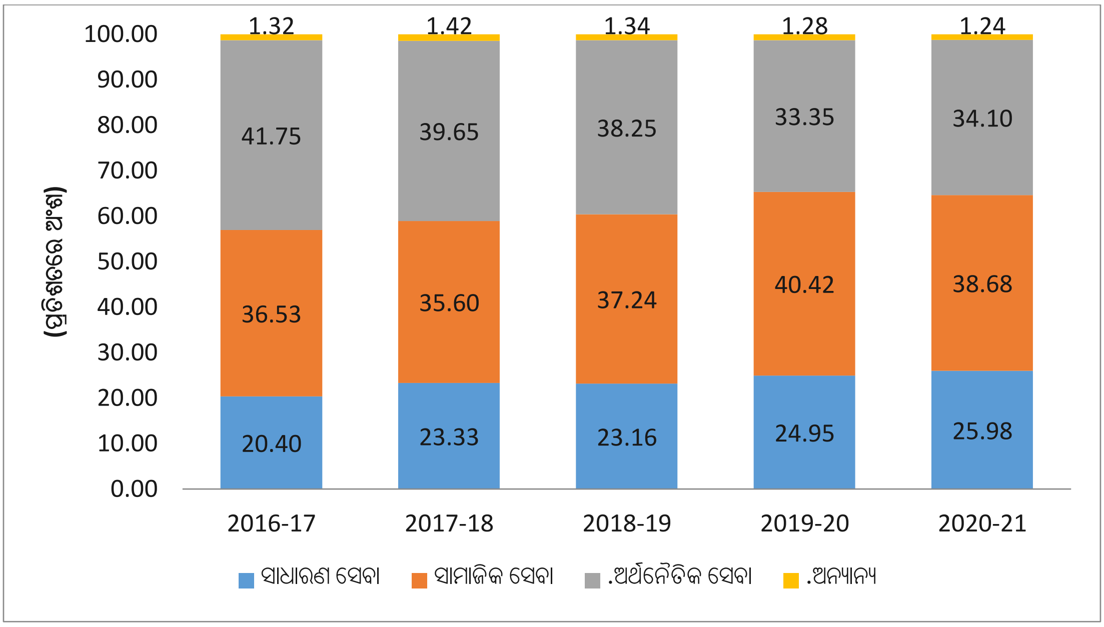

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଏବଂ ରେଖାଚିତ୍ର ଆଧାରରେ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯେ 2019-20 ର 82 ପ୍ରତିଶତ ତୁଳନାରେ 2020-21 ରେ ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ପ୍ରାୟ 83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା[6] (34.10 ପ୍ରତିଶତ), ସାଧାରଣ ସେବା (25.98 ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (1.24 ପ୍ରତିଶତ) ତୁଳନାରେ ସାମାଜିକ ସେବା ଖର୍ଚ୍ଚ (38.68 ପ୍ରତିଶତ) ସହିତ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଛି । ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (99,137 କୋଟି ଟଙ୍କା) ମଧ୍ୟରେ

---

[6] *ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଏହା ଅଧିନସ୍ଥ (i) କୃଷି ଓ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ସେବା, (ii) ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, (iii) ଶକ୍ତି, (iv) ଶିଳ୍ପ ଓ ଖଣିଜ, (v) ପରିବହନ, (vi) ବିଜ୍ଞାନ କାରିଗରୀ ଓ ପରିବେଶ ଏବଂ (vii) ସାଧାରଣ ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା ।*

ସାମାଜିକ ସେବା[7]ବ୍ୟୟ43.90 ପ୍ରତିଶତ ସହିତ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ତୁଳନାରେ ଯଥା- ସାଧାରଣ ସେବା (28.85 ପ୍ରତିଶତ), ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା (25.80ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଙ୍କୁ ଅନୁଦାନ (1.45ପ୍ରତିଶତ) । 2018-19 ରେ 21.35 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 2019-20 ରେ 16.80 ପ୍ରତିଶତ ତୁଳନାରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ (17,949 କୋଟି ଟଙ୍କା) ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର 15.63 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ।

ବର୍ଷ 2019-20 ଓ 2020-21 ରେ ରାଜସ୍ୱ ଓ ଢାଞ୍ଚାଗତ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିନରେ ଉପାଦାନ ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟୟ ସାରଣୀ **2.16**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.16: ରାଜସ୍ୱ ଓ ଢାଞ୍ଚାଗତ ଅଧିନରେ ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟୟର ଉପାଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ରାଜସ୍ୱ				ପୁଞ୍ଜିଗତ କ୍ଷେତ୍ର			
ଉପାଦାନ	କ୍ଷେତ୍ର	2019-20	2020-21	ଉପାଦାନ	କ୍ଷେତ୍ର	2019-20	2020-21
ଶିକ୍ଷା, କ୍ରୀଡ଼ା, କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ	ସାମାଜିକ	17,228	17,242	ପରିବହନ	ଅର୍ଥନୈତିକ	6,466	6,671
ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ	ଅର୍ଥନୈତିକ	9,737	11,352	ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	ଅର୍ଥନୈତିକ	4,748	3,108
କୃଷି ଓ ଆନୁସଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	ଅର୍ଥନୈତିକ	10,992	8,569	ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିମଳ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	ସାମାଜିକ	3,592	2,796
ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ଓ ପୃଷ୍ଟିସାଧନ	ସାମାଜିକ	10,861	7,991	ଶକ୍ତି	ଅର୍ଥନୈତିକ	2,134	1,284
ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିମଳ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	ସାମାଜିକ	6,844	4,844	ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ	ଅର୍ଥନୈତିକ	348	231
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ	ସାମାଜିକ	5,681	7,244	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ	ସାମାଜିକ	504	631
ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଜନଜାତି, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ପଛୁଆ ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ	ସାମାଜିକ	2,458	2,113	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଜନଜାତି, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଓ ପଛୁଆ ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ	ସାମାଜିକ	153	269
ପରିବହନ	ଅର୍ଥନୈତିକ	1,889	2,257	ଶିକ୍ଷା, କ୍ରୀଡ଼ା, କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ	ସାମାଜିକ	759	581
ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	ଅର୍ଥନୈତିକ	1,305	1,685				

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ପନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ:

- ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (95,311କୋଟି ଟଙ୍କା) ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଠାରୁ (99,137 କୋଟି ଟଙ୍କା) କମ୍ ଥିଲା ।ପୂର୍ବ ବର୍ଷଠାରୁ ଏହି କମ୍ ମୁଖ୍ୟତଃ କୃଷି ଓ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (2,423କୋଟି ଟଙ୍କା), ସମାଜ କଲ୍ୟାଣ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାଧନ (2,870କୋଟି ଟଙ୍କା), ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିମଳ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ (2,000କୋଟି ଟଙ୍କା) , ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଜନଜାତି, ଲଘୁ ସଂଖ୍ୟା ଓ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ଉନ୍ନୟନ (345 କୋଟି ଟଙ୍କା)(3.86 ପ୍ରତିଶତ) ଯାହା ଆଂଶିକ ଭାବେ ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ (1,615 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ (1,563କୋଟି ଟଙ୍କା),ପରିବହନ (368 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଜଳସେଚନ ଏବଂ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (380 କୋଟି

[7] *ସରକାରଙ୍କ ଜନମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଏହା ଅଧିନସ୍ଥ (i)ଶିକ୍ଷା, ଖେଳ, କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ, (ii)ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ, (iii) ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିମଳ, ଗୃହ ଓ ସହରୀ ବିକାଶ, (ivସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରସାରଣ, (v) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ପଛୁଆ ଶ୍ରେଣୀ କଲ୍ୟାଣ, (vi) ଶ୍ରମ ଓ ଶ୍ରମ ମଙ୍ଗଳ, (vii) ସମାଜ କଲ୍ୟାଣ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାଧନ ଏବଂ (vii) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ।*

ଟଙ୍କା) ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲା ।

- ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ବ୍ୟୟ (17,949କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଚଳିତ ବର୍ଷରେ (20,277କୋଟି ଟଙ୍କା)11.48 ପ୍ରତିଶତ କମ୍ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଳସେଚନ ଓ ବନ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (1,640 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଜଳ ଯୋଗାଣ, ପରିମଳ, ଗୃହ ଏବଂ ନଗର ଉନ୍ନୟନ (796 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଶକ୍ତି (850 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଶିକ୍ଷା, କ୍ରୀଡ଼ା, କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ (178 କୋଟି ଟଙ୍କା) କମ୍ ବ୍ୟୟ ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ହ୍ରାସକୁ, ପରିବହନ (205 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ (127 କୋଟି ଟଙ୍କା) କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ଆଂଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନର ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ଅଂଶ ରେଖାଚିତ୍ର 2.10 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.10: ବ୍ୟୟର ଉପାଦାନ

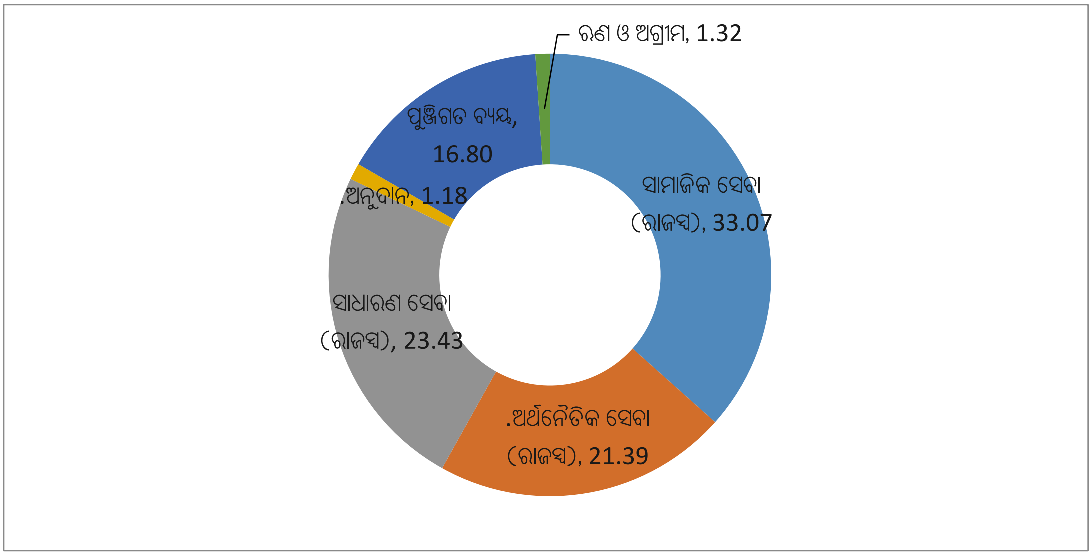

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ, ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମାଜିକ ସେବା (33.07 ପ୍ରତିଶତ), ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ସେବା (23.43 ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା (21.39 ପ୍ରତିଶତ) ଅଧିନରେ ରହିଛି ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ମନ୍ଥର ହେବାର କାରଣ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା କୋଭିଡ-19 କୁ ପ୍ରସାର ରୋକିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦ ଏବଂ ତାଲା ବନ୍ଦ ଲଗାଇବା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି ହେବାର କାରଣ ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀକୁ ସାମାଜିକ ଉପକାର ଏବଂ ଜୀବିକା ସମର୍ଥନରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । କୋଭିଡ୍‌ର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ କମ୍ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ।

2.4.2 ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ

ସେବା ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଚଳିତ ଧାରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ସହିତ ପୂର୍ବ ଦାୟିତ୍ୱର ପାଳନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍, ଏହା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟର ଢାଞ୍ଚା ଓ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀରେ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ସଂଯୋଗ ହୋଇନଥାଏ ।

ବର୍ଷ2020-21ରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (95,311କୋଟି ଟଙ୍କା) ଜିଏସ୍‌ଡିପିର 18.70 ପ୍ରତିଶତ ରହିଥିଲା । ଏହି ବର୍ଷରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ 2019-20 (99,137କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 3.86 ପ୍ରତିଶତ କମ୍ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ, ଏହା ବଜେଟ ଅଟକଳ (1,14,971କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 19,660କୋଟି ଟଙ୍କା (17.10 ପ୍ରତିଶତ) କମ୍ ଥିଲା ।

ସାରଣୀ 2.17: ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ-ମୌଳିକ ରୂପରେଖ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ରୂପରେଖ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ମୋଟ ବ୍ୟୟ (ଟିଇ)	83,766	94,821	1,10,008	1,20,673	1,14,857
ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (ଆରଇ)	65,041	71,837	85,356	99,137	95,311
ଆରଇ ର ବୃଦ୍ଧି ହାର (ପ୍ରତିଶତ)	10.60	10.45	18.82	16.14	-3.86
ଟିଇ ଅନୁସାରେ ଆରଇ ର ପ୍ରତିଶତ	77.65	75.76	77.59	82.15	82.98
ଆର୍‌ଇ / ଜିଏସ୍‌ଡିପି (ପ୍ରତିଶତ)	16.53	16.52	17.21	18.57	18.70
ଆର୍‌ଆର୍‌ର ଆର୍‌ଇ ପ୍ରତିଶତ	87.54	84.31	85.75	97.61	91.31
ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ଆପେକ୍ଷିକ ଲଘୁତା					
ଜିଏସ୍‌ଡିପି(ଅନୁପାତ)	0.90	0.95	1.79	2.08	1.30
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (ଅନୁପାତ)	1.36	0.71	1.12	7.95	-1.39

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ଯଥା-ସାଧାରଣ ସେବା (28,271 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସାମାଜିକ ସେବା (39,901 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା (25,809 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଯୋଗଦାନ (1,330 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅଟେ । ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର କ୍ଷେତ୍ରବାର ଗଠନ ରେଖାଚିତ୍ର 2.11 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.11: ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ଗଠନ

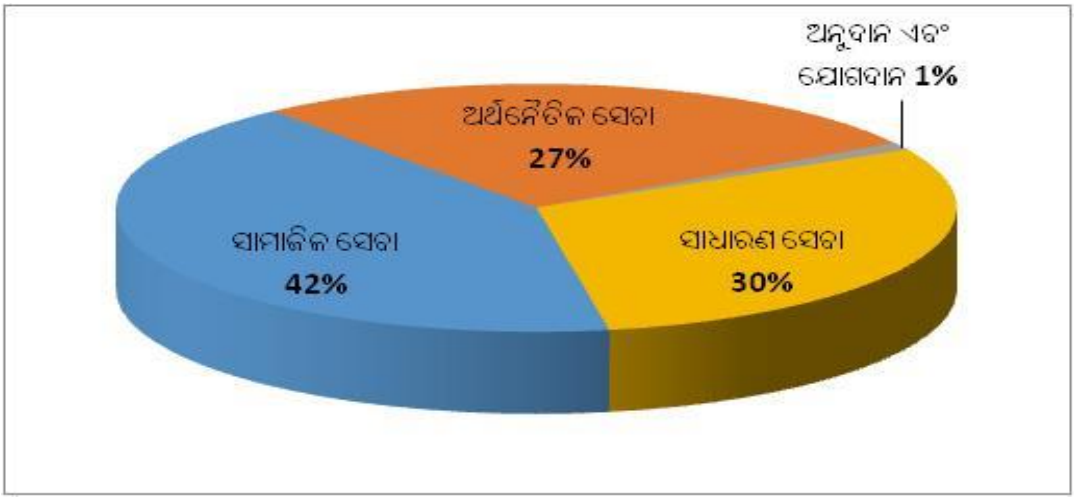

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

2.4.2.1 ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ ପ୍ରମୁଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ପ୍ରଚଳିତ ବର୍ଷ ଏବଂ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ବିଭିନ୍ନ ଖାତା ଶୀର୍ଷକରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସବିଶେଷବିବରଣୀ ସାରଣୀ**2.18**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.18: 2019-20ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2020-21 ବର୍ଷରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଖାତାର ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ	2019-20	2020-21	ବୃଦ୍ଧି(+) / ହ୍ରାସ (-)
2071- ପେନ୍‌ସନ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା	14,273	13,629	-644
2245 - ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ପାଇଁ ସହାୟତା	4,290	2,653	-1,637
2401 – ଶସ୍ୟ ସମ୍ପଦ	7,032	4,185	-2,847
2235 – ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଜନମଙ୍ଗଳ	6,565	4,171	-2,394
2215 – ଜଳଯୋଗାଣ ଓ ପରିମଳ	3,974	2,265	-1,709
2210 –ଚିକିତ୍ସା ଓ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ	5,275	6,822	1,547
2505 – ଗ୍ରାମୀଣ ନିଯୁକ୍ତି	4,596	6,033	1,437
2049- ସୁଧ ପ୍ରଦାନ	6,063	6,644	581
2702- କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ	281	846	565

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଅଡିଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ଯେ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ 3,826 କୋଟି ଟଙ୍କା ହ୍ରାସ ପାଇଥିବା ବେଳେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଗତ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2,819 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ବର୍ଷ 2019-20 ରେ 43,517 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2020-21 ବର୍ଷରେ39,901 କୋଟି ଟଙ୍କା ସାମାଜିକ ସେବା (3616 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅଧିନରେ ବ୍ୟୟ ବହୁଳ ଭାବେ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଲ୍ୟାଣ ମୁଳକ ଯୋଜନାରେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ ଏମ୍-ଏଚ୍-2235-ସମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ (-2,394 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ସରେଜ୍ ଏବଂ ପରିମଳ ସେବା ଅଧିନରେ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ ଏମ୍‌ଏଚ୍ 2215-ଜଳ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ପରିମଳ (-1,709 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅଧିନରେ 2020-21 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟୟର ପ୍ରମୁଖ ହ୍ରାସ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି ଏମ୍‌ଏ-2401-ଫସଲ ଚାଷ (2847 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅଧିନରେ କୃଷକ କଲ୍ୟାଣ ଯୋଜନାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ ହେତୁ ଜିବିକା ନିର୍ବାହ ଏବଂ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି (କାଳିଆ ଯୋଜନା) ଏବଂ ଜଳ ନିଧି ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ 2019-20 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବଳ ସାଇକ୍ଲୋନିକ୍ ଝଡ଼ ଫନି ହେତୁ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ଏମ୍‌ଏଚ୍-2245- ରିଲିଫ୍ ଅଧିନରେ ବହୁଳ (4,290.24 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ।

ଏହି କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେତୁ, 2020-21 ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ବଳକା (9,076 କୋଟି ଟଙ୍କା) ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ରାଜସ୍ୱ ବଳକାରୁ (273 ପ୍ରତିଶତ) ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି (2,430 କୋଟି ଟଙ୍କା) ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ (ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ଯଦିଓ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ସିଧାସଳଖ ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ, ଏହା ଲୋକଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ, ସମ୍ପତ୍ତି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଋଣ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ତୁଲେଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ସର୍ବମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ 2020-21 ରେ କୋଭିଡ୍-19 ମହାମାରୀ ଏବଂ ପରେ ପରେ ତାଲାବନ୍ଦ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି, ଦ୍ରୁତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ କରିବାକୁ ସରକାର ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

2.4.2.2 ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ

ସୁଧ ପ୍ରଦାନ (6,644 କୋଟି ଟଙ୍କା), ବେତନ ଓ ମଜୁରୀ (21,003 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଏବଂ ପେନ୍‌ସନ୍‌(13,629 କୋଟି ଟଙ୍କା) ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ପ୍ରଥମେ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବଳରୁ ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇ ଥାଏ । ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର ଉପର ମୁହାଁ ଧାରା, ଉନ୍ନୟନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରଙ୍କ ବ୍ୟୟକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରିଥାଏ । 2019-20 ବର୍ଷରେ (41,019 କୋଟି ଟଙ୍କା), (41.38 ପ୍ରତିଶତ),ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ2020-21 ରେ 41,276 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର (95,311 କୋଟି ଟଙ୍କା) 41.38 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ **2.19** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.19: ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର ଉପାଦାନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର ଉପାଦାନ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ବେତନ ଓ ମଜୁରୀ	15,035	17,527	19,399	20,683	21,003
ପେନ୍‌ସନ୍‌ ବ୍ୟୟ	6,843	8,693	10,520	14,273	13,629
ସୁଧ ପରିଶୋଧ	4,035	4,988	5,800	6,063	6,644
ମୋଟ	**25,913**	**31,208**	**35,719**	**41,019**	**41,276**
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରତିଶତ(ଆର୍‌ଆର୍‌)					
ବେତନ ଓ ମଜୁରୀ	20.24	20.57	19.49	20.36	20.12
ପେନ୍‌ସନ୍‌ ବ୍ୟୟ	9.21	10.20	10.57	14.05	13.06
ସୁଧ ପରିଶୋଧ	5.43	5.85	5.83	5.97	6.36
ମୋଟ	**34.88**	**36.62**	**35.89**	**40.38**	**39.54**
ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ(ଆର୍‌ଆର୍‌)					
ବେତନ ଓ ମଜୁରୀ	23.12	24.40	22.73	20.86	22.04
ପେନ୍‌ସନ୍‌ ବ୍ୟୟ	10.52	12.10	12.32	14.40	14.30
ସୁଧ ପରିଶୋଧ	6.20	6.94	6.80	6.12	6.97
ମୋଟ	**39.84**	**43.44**	**41.85**	**41.38**	**43.31**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଓ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ:

- ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତିନୋଟି ବିଷୟ ଯଥା-ବେତନ, ପେନ୍‌ସନ୍‌ ଓ ସୁଧ ପରିଶୋଧ ବ୍ୟୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର 40 ରୁ 43 ପ୍ରତିଶତ ହେଉଥିଲା । ଏହି ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକ ଅଣ-ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରୁ ମାତ୍ର ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ମାତ୍ର 57 ରୁ 60 ପ୍ରତିଶତ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଛି ।
- ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ2020-21 ରେ 257 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା (0.63 ପ୍ରତିଶତ) । ମାତ୍ର ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଦେଖିଲେ ଏହା ଜଣାଯାଏ ଯେ 2020-21ରେ ଏହାର ଭାଗ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

- ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ 2017-18 ରୁ ହ୍ରାସ ପାଉଥିଲା, ମାତ୍ର 2020-21 ରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

- ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2020-21 ରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ପ୍ରଦାନ ବାବଦକୁ ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 644 କୋଟି ଟଙ୍କା (4.51 ପ୍ରତିଶତ) ହୋଇଥିଲା । ବର୍ଷ 2019-20 ରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ପ୍ରଦାନ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବର୍ଷ 2018-19 ତୁଳନାରେ 3753 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ଥାଇଥିଲା କାରଣ ସପ୍ତମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବେତନ କମିଶନ ହାରରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ଓ ବକେୟା ଦରମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

- ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ ସରୁପ ସୁଧ ପରିଶୋଧ(6,644 କୋଟି ଟଙ୍କା)2020-21 ରେ 6.97 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକି 2019-20 ରେ 6.12 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ, 2016-17 ରେ 4,035 କୋଟି ଟଙ୍କା ତୁଳନାରେ 2,609 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ 2020-21 ରେ 6,644 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି(1,04,387 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରୁ ସୁଧ ପରିଶୋଧ ମାତ୍ର 6.36 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହାକି ଓଡ଼ିଶା ଏଫ୍‌ଆର୍‌ବିଏମ୍ (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ 2016 ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ବିତ୍ତୀୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଠାରୁ 15 ପ୍ରତିଶତ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡ଼ିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ ଏକ କଲ୍ୟାଣ ମୁଖୀ ରାଜ୍ୟର ବ୍ୟୟର ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନ, କାରଣ ଏହା ଉତ୍ତମ ଜନସେବା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟୟରେ ଲାଗେ । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ, ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟ ବିଗତ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ସୁଧ ପରିଶୋଧ ରାଜସ୍ୱ ଆୟର (ଆଇପି-ଆରଆର) ଭଗ୍ନାଂଶ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି, ରାଜ୍ୟ ଏହାର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ନିଜସ୍ୱ ଆୟରୁ ବହନ କରିଛି ଯାହା ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଚିହ୍ନ ଅଟେ ।

2.4.2.3 ଜାତୀୟ ପେନ୍‌ସନ୍ ନୀତି

01 ଜାନୁଆରୀ 2005 ଏବଂ ଏହା ପରଠାରୁ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ, ଏକ ପରିଭାଷିତ ଅଂଶଦାନ ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନା, ଜାତୀୟ ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ପ୍ରତି ମାସରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ସେମାନଙ୍କର ମୂଳ ବେତନ ଓ ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତାର 10 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶ ଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ରାଜ୍ୟ ,ସରକାର ମଧ୍ୟ ସମାନ ପରିମାଣର ଅଂଶ ଦାନ କରିବେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଅଂଶଦାନ ପରିମାଣ ସହିତ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟକୁ ଯଥାକ୍ରମେ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ଅମାନତ ଖାନା ଲିମିଟେଡ୍ (ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍) ଏବଂ ଜାତୀୟ ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2006-07 ଠାରୁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପେନ୍‌ସନ୍ ଅଂଶଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ 2010-11 ରେ ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ ମାତ୍ର 0.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ବଳକା 39.62 କୋଟି ଟଙ୍କା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2011 ସୁଧା ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବାକୁ ଥିଲା । ସେହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ କମ୍ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା, ଶେଷ ଥର ପାଇଁ 2019-20 ରେ 24.18 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ 6.00 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ଅବଶେଷ ଦେୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସ୍ଥଗିତ ରହୁଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିବା ରାଶି ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ସୁଧ ପରିଶୋଧ ପାଣ୍ଠି ଗଠନ କରିଥିଲେ, କର୍ମଚାରୀ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠିର ଅନୁଚିତ୍ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଥିବା ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସରକାରଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଦେୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ 2020-21 ରେ ଏନ୍‌ପିଏସ୍ ଅଧିନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ 719.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର ଅଂଶଦାନ ସ୍ୱରୂପ 737.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଶାଇ, ଏନ୍‌ପିଏସ୍‌କୁ 1,457.49 କୋଟି ଟଙ୍କା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର 17.81 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଅଧିକ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ କମ୍ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଗତ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନୀତିର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି, ଯାହାହେଉ 6.00 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଡିଏଲ୍‌କୁ ଘଟିଥିଲା କାରଣ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର ଅଂଶଦାନରେ ବିଳମ୍ବ କରି ଥିଲେ ଯାହା କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାବୀ ଭୋଗଦାନ କରିବାରେ ସେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାହେଉ, ଏହିପରି ଭାବରେ ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ କମ୍ ରାଶି ହସ୍ତାନ୍ତର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷରେ ଠିକ୍ କରାଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧିରେ ଏପରି ସ୍ୱଳ୍ପ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଭଲ କରାଯାଇଥାଏ ।

2.4.2.4 ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ/ ରିହାତି

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର 2007-08 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ବିତ୍ତୀୟ ଯୋଜନା (ଏନ୍‌ଟିଏଫ୍‌ପି)ରେ ବାର୍ଷିକ ସାଧାରଣ ରିହାତିକୁ ତର୍କ ସମ୍ମତ ଏବଂ 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ 2005-06 ଆରମ୍ଭରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲେ । ଏହା ବିପରୀତେ ରିହାତି ମୂଲ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ଏବଂ 2016-21 ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ରିହାତି ମୂଲ୍ୟ 2,386 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 4,288 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । 2016-17 ଠାରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ରିହାତି ବିଭାଗ ଭିତ୍ତିରେ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସାରଣୀ 2.20 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ରେଖାଚିତ୍ର 2.20: 2016-17ଠାରୁ 2020-21ମଧ୍ୟରେ ବିଭାଗ ଭିତ୍ତିରେ ରିହାତି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
1	ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	970	886	981	1,088	2,085
2	ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ	363	754	468	312	224
3	ସମନ୍ୱୟ	726	697	1,185	1,344	1,269
4	କୃଷି ଓ କୃଷକ ସଶକ୍ତିକରଣ	203	203	207	307	301
5	ଶିକ୍ଷ	27	170	200	178	47
6	ମତ୍ସ୍ୟ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ବିକାଶ	10	56	50	50	81
7	ହସ୍ତତନ୍ତ, ବୟନ ଓ ହସ୍ତଶିଳ୍ପ	46	50	50	42	37
8	ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ	1	1	1	1	183
9	ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ	-	-	-	35	53
8	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	40	13	26	9	8
	ମୋଟ ରିହାତି	**2,386**	**2,830**	**3,168**	**3,366**	**4,288**
	ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ (ଆରଇ)	**65,041**	**71,837**	**85,356**	**99,137**	**95,311**
	ଆରଇ ର ରିହାତି ପ୍ରତିଶତ	**3.67**	**3.94**	**3.71**	**3.39**	**4.50**
	ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (ଆର୍‌ଆର୍)	**74,299**	**85,204**	**99,546**	**1,01,568**	**1,04,387**
	ଆର୍‌ଆର୍‌ର ରିହାତି ପ୍ରତିଶତ	**3.21**	**3.32**	**3.18**	**3.31**	**4.11**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଖାଦ୍ୟ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗରେ ରିହାତି 2,085 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ 2020-21 ରେ ବୃଦ୍ଧି ଯାହା ମୋଟ ରିହାତି ପରିମାଣର 48.62 ପ୍ରତିଶତ, ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 997 କୋଟି ଟଙ୍କା (91.64 ପ୍ରତିଶତ) କେବଳ କୋଭିଡ୍-19 ସମୟରେ ରିହାତି ପଡ଼ି ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା । ମଶନ ଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧମରେ ମହିଳା ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କୁ ସୁଧ ରିହାତିରେ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାୟତଃ ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା 2019-20 ରୁ 183 କୋଟି ଟଙ୍କା 2020-21 ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ବିଭାଗରେ ହୋଇଥିଲା ।

2.4.2.5 ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

2020-21ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅନୁଦାନ ଓ ଋଣ ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା27,269କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ସାରଣୀ**2.21**ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.21: ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

	2019-20	2020-21
ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ (ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି)	6,707	6,633
ମହାନଗର ନିଗମ ଓ ମହାନଗର ପାଳିକା	1,886	2,662
ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ସଂସ୍ଥା	4,415	2,509
ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା	2,154	1,483
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ	13,303	13,982
ମୋଟ	**28,465**	**27,269**
ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସହାୟତାର ପ୍ରତିଶତ	29	26

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା ଯେ, ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ, 2019-20ରେ28,465 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 1,196 କୋଟି ଟଙ୍କା (4.20 ପ୍ରତିଶତ) ହ୍ରାସ ପାଇ 2020-21 ରେ 27,269 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ଏହି ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗ୍ରାମୀଣ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (1,906 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ (74 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା (671 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଆଦିରୁ ସହାୟତା ହ୍ରାସ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ହ୍ରାସ ଆଂଶିକ ଭାବେ ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (776 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ (679 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଆଦିରୁ ସହାୟତାରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ଭରଣା ହୋଇଥିଲା ।

2.4.3 ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ(ସିଇ)

ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ (କାପେକ୍ସ) ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏପରିକି ରାସ୍ତା, ଭଵ ଇତ୍ୟାଦି ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥାଏ । ଉଭୟେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟର ବଜେଟ ସହାୟତା ଏଵଂ ଅତିରିକ୍ତ ବଜେଟ ସମ୍ବଳ/ ବଜେଟ ବାହାରେ କାପେକ୍ସ ହୋଇଥାଏ ।।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ 2019-20 ବିତ୍ତୀୟ ବର୍ଷ ଠାରୁ ହ୍ରାସ ହେବାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । 2020-21 ରେ ଡାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ 17,949 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି ବଜେଟ ଅଟକଳ (26,263 କୋଟି ଟଙ୍କା)ର ପାଖାପାଖି 68.34 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏହା 2019-20 ର ମୋଟ ବ୍ୟୟର ଉଭୟେ ନିରଙ୍କୁଶ ପରିମାଣ ତଥା ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ମୋଟ ବ୍ୟୟ (1,14,857 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଡିପି (5,09,574 କୋଟି ଟଙ୍କା) ସମ୍ବନ୍ଧରେ

କାପେକ୍ସ 2020-21 ରେ ଯଥାକ୍ରମେ 15.63 ପ୍ରତିଶତ ଓ 3.52 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ଯାହାକି 2019-20 ରେ ଏହି କ୍ରମରେ 16.80 ପ୍ରତିଶତ ଓ 3.89 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏହା ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବାରୁ ଦ୍ରୁତ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ମୋଟ ବ୍ୟୟ/ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଅଂଶବିଶେଷ ସ୍ୱରୂପ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ରେଖାଚିତ୍ର 2.12 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.12: ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଏବଂ ମୋଟ ବ୍ୟୟରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ

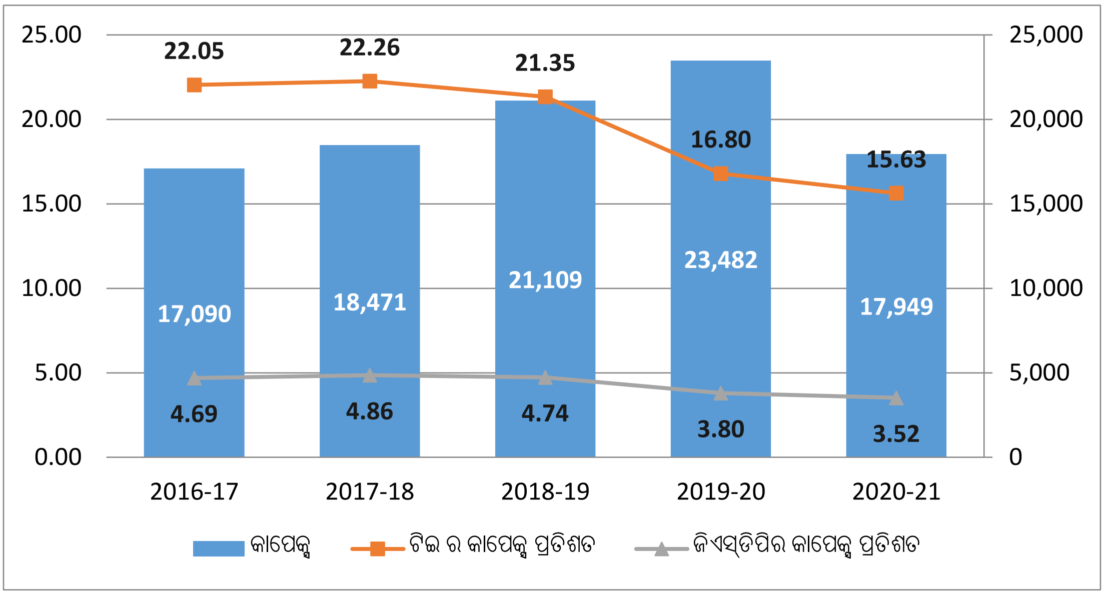

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ର ସମୀକ୍ଷିତ ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ, ସରକାରଙ୍କର ଅଧିକଢାଞ୍ଚାଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପ ବଦ୍ଧ । ସରକାରଙ୍କର 2020-21 ରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ କୋଭିଡ୍-19 ଯୋଗୁଁ ଢାଞ୍ଚାଗତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ଅଟେ ।

ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟକୁ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଭାବରେ ଭୁଲ ବର୍ଗୀକରଣ

ବର୍ଷ 2020-21ରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ସ୍ୱରୂପ 17,948.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସମୀକ୍ଷା ଏହି ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ଓ ହକ୍‌ଦାରୀ) କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପତ୍ର ଓ ବ୍ୟୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ଦେଖିଥିଲା ଯେ 17,948.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ 6,735.66 କୋଟି ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ଡିଡିଓମାନଙ୍କର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ କିମ୍ବା ସରକାରୀ ସୃଷ୍ଟିସୀମା ବାହାରର ସତ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷା 6,735.66 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମଞ୍ଜୁର ପତ୍ର ଓ ବ୍ୟୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ଦେଖିଥିଲା ଯେ, 366.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ମରାମତି କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ଓ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥାଲା, ସରକାର ଲେଖା ନିୟମ 1990 ର ନିୟମ 31(2)(ବି) ଅନୁସାରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ ସମସ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟୟ ବହନ କରିବା କଥା । ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, 681.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ବେସରକାରୀ ସତ୍ତାର ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲା । ସରକାରୀ ଲେଖା ନିୟମ (ଜିଏଆଇ) 1990 ର ନିୟମ 30(1)ର ତଳେ ଥିବା ଟିପ୍ପଣୀ ଅନୁସାରେ 681.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟରେ ବର୍ଗୀକରଣ ହେବା କଥା ଯାହା ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟରେ ବର୍ଗୀକରଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ସେଠାରେ 1,047.37 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଭୁଲ ବର୍ଗୀକରଣ ହୋଇଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ରାଜସ୍ୱ ବଳକା ସେହି ପରିମାଣରେ ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷା ପରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ 2020-21 ପାଇଁ 16,902 କୋଟି ଟଙ୍କା (ରେଖାଚିତ୍ର 2.13) ଥିଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.13: ସମୀକ୍ଷା ପରେ କ୍ୟାପେକ୍ସରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

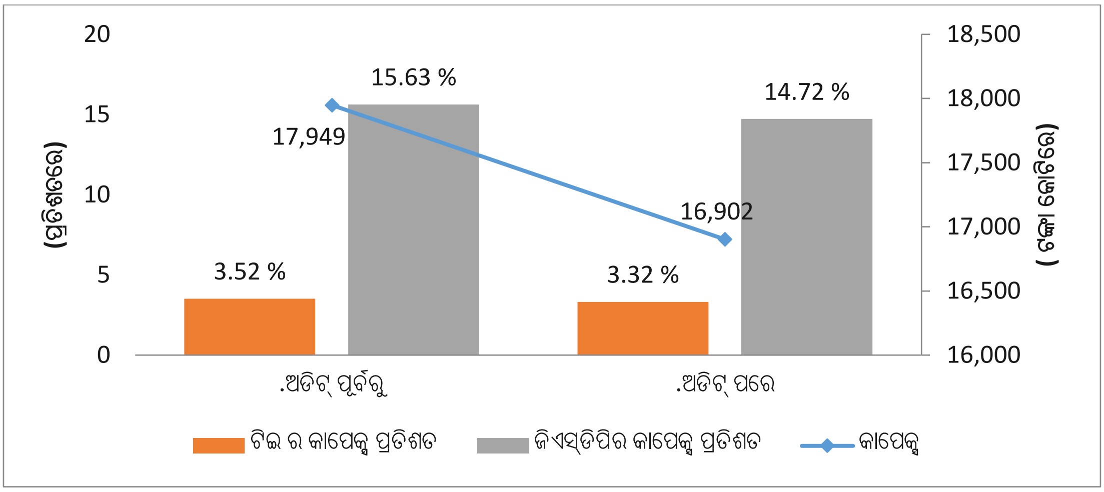

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ର ସମୀକ୍ଷିତ ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ, ବିତ୍ତୀୟ ବ୍ୟୟକୁ ଭୁଲବର୍ଗୀକରଣ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ ଭାବରେ ଦେଖାଇବା ବିଷୟ ବିଚାରକୁ ନେଇ 2021-22 ର ବର୍ଗୀଳ ବଜେଟ ତିଆରି କରାଯାଇଛି । ତଥାପି ସମ୍ପର୍କୀତ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା-ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ, ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ, ଗୃହ ଓ ସହରୀ ଉନ୍ନୟନ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ଯୋଜନା ଓ ସମିଶ୍ରଣ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ସମୀକ୍ଷାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ବର୍ଗୀକରଣରେ ଅନୁପାଳନ ପୁନଷ୍ଟ କରି ସୁଚନା ଦେବେ ।

2.4.3.1 ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ ମୁଖ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ 2020-21ରେ 2,328 କୋଟି ଟଙ୍କାର ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା ଯାହାକି ସାରଣୀ **2.22** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.22: 2019-20ତୁଳନାରେ 2020-21ରେ ବିଭିନ୍ନ ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅଧିନରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ହିସାବର ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ	2019-20	2020-21	ବୃଦ୍ଧି(+) / ହ୍ରାସ (-)
5475- ସାଧାରଣ ଆର୍ଥିକ ସେବାରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	10	637	(+)627
5075- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗମନାଗମନ ସେବାରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	197	382	(+)185
4217- ସହର ବିକାଶରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	122	276	(+)154
5054- ରାସ୍ତା ଓ ସେତୁ ନିର୍ମାଣରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	6123	6252	(+)129
5452- ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	113	240	(+)127
4210- ଡାକ୍ତରୀ ଓ ଜନସାସ୍ଥ୍ୟରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	504	631	(+)127
4225- ଅନୁସୂଚୀତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	153	269	(+)115
4702- କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳ ସେଚନରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	1655	815	(-)840

ହିସାବର ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ	2019-20	2020-21	ବୃଦ୍ଧି(+) / ହ୍ରାସ (-)
4700- ବୃହତ୍ ଜଳ ସେଚନରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	1505	949	(-)556
4515- ଗ୍ରାମୀଣ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	348	17	(-)331
4202- ଶିକ୍ଷା, କ୍ରୀଡ଼ା, କଳା ଏବଂ ସଂସ୍କୃତିରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	758	581	(-)177
4701- ମଧ୍ୟମ ଜଳ ସେଚନରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	608	431	(-)177
5055- ସଡ଼କ ପରିବହନରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	123	10	(-)113
4216- ଗୃହ ନିର୍ମାଣରେ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ	344	239	(-)105

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଗତ ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା 2020-21 ରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ (i) ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ ପାର୍ବତିଗିରି ବୃହତ ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆଡ଼ିବନ୍ଧ ତିଆରି ଯୋଜନା ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପରେ 840 କୋଟି ଟଙ୍କା ହ୍ରାସ (ii) ବୃହତ ଜଳସେଚନରେ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ 556 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ବ୍ୟୟ, ଆନନ୍ଦ ବ୍ୟାରେଜ୍ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଏବଂ ନିମ୍ନ ସୁକତେଲ୍ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଆଦାୟ ପାଇଁ କାଟ ଏବଂ (iii) ଗ୍ରାମୀଣ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ 331 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟରେ କମ୍ ବ୍ୟୟ ଆମ ଗାଁ ଆମ ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ ହେବା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା ।

2.4.3.2 ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ, ନିଗମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିକାୟରେ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟର ମାନ

ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ୍ପାନୀ, ନିଗମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିକାୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରଣ ଅଂଶଧନଗୁଡ଼ିକ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ । ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରହ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି ଏପରିକି ଭୂମି, ଭବନ, କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏହି ଅଂଶଧନ ସଂଚାରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିନିଯୋଗ ରୂପରେ ଏହି ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଫଳରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଲାଭାଂଶ ଓ ପୁଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ ରୂପରେ ଆୟ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହେବା ଆଶା କରାଯାଏ । କ୍ଷତିରେ ଚାଲୁଥିବା ଏବଂ ଯାହାର ସମୁଦାୟ ମୂଲ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କ୍ଷୟ ହୋଇସାରିଛି, ଏପରି କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ନିଗମରେ ପୁଞ୍ଜିବ୍ୟୟକୁ ଉତ୍ସାହିତ ନକରିବା କଥା । ତେଣୁ, ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାରେ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ଅଂଶଧନର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟର ଗୁଣବତ୍ତାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରକ ।

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ (5,705.34 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସମବାୟ ସମିତି (907.74 କୋଟି ଟଙ୍କା), ବିଧିବଦ୍ଧ ନିଗମ (673.06 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ[8] (2.15କୋଟି ଟଙ୍କା). ଆଦିରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବିନିଯୋଗ 7,288.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । 2016-21 ମଧ୍ୟରେ ସବିଶେଷ ବିନିଯୋଗ ସାରଣୀ 2.23 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ସାରଣୀ 2.23: ବିନିଯୋଗରୁ ଫେରସ୍ତ

କ୍ର.ସଂ	ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
1	ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	4,423.02	4,974.21	5,353.76	5,698.65	7,288.29

8 ଯୌଥ କାରବାର କମ୍ପାନୀ ଓ ଭାଗିଦାରୀ ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ

କ୍ର.ସ °	ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
2	ଲାଭାଂଶ ଆକାରରେ ଫେରସ୍ତ(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	566.04	66.22	543.94	321.38	1,062.81
3	ଫେରସ୍ତର ହାର(ଆରଓଆର୍)(ପ୍ରତିଶତ)	12.80	1.33	10.16	5.64	14.58
4	ସରକାରୀ ଉଧାର ଉପରେ ସୁଧର ହାରାହାରି ଦର(ପ୍ରତିଶତ)	7.62	7.58	7.74	7.09	7.04
5	ଫେରସ୍ତ ହାର ଓ ସୁଧ ହାର ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର (3-4)	5.18	(-) 6.25	2.42	(-)1.45	7.54
6	**ସରକାରୀ ଉଧାର ସୁଧ ଓ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)#**	**229.11**	**(-) 310.89**	**129.56**	**(-)82.63**	**549.71**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

 # ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣି x ସୁଧହାର ଓ ଫେରସ୍ତର ଅନ୍ତର

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସମୁଦାୟ ବିନିଯୋଗ ପୁଞ୍ଜି 7,288.29 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2020-21 ରେ ମାତ୍ର 1,062.81 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭାଂଶ ଆକାରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକି ସରକାରୀ ଉଧାର ଉପର ସୁେଧର ହାରାହାରି ଦର ଠାରୁ ଖୁବ୍ ଅଧିକ ଥିଲା ।

- ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 147 ଟି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଛଅଟି ସଂସ୍ଥା ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସମବାୟ ସମିତି[9]ଓ ପାଞ୍ଚଟି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ[10] (ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା) ।

- ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ସମୁଦାୟ 7,288.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ, 3,809.30 କୋଟି ଟଙ୍କା(52 ପ୍ରତିଶତ) ଚାରିଟି[11]ଶକ୍ତି ବିଭାଗ କମ୍ପାନୀରେ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ[12]କମ୍ପାନୀ 30.00 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭାଂଶ (2.75 ପ୍ରତିଶତ) ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

- ବିନିଯୋଗରୁ ଫେରସ୍ତ ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ(ଓଏମ୍‌ସି) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଓଏମ୍‌ସି 2020-21 ବର୍ଷରେ 1,000 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯାହାକି 2019-20 ବର୍ଷ ଠାରୁ 300 ପ୍ରତିଶତ (250.00 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅଧିକ ଥିଲା । ଫଳତଃ, ବିନିଯୋଗରୁ ଲାଭାଂଶ ଫେରସ୍ତ 2019-20 ର 321 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2020-21 ବର୍ଷରେ 1,063 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା ଯାହା 2016-17:500 କୋଟି ଟଙ୍କା, 2018-19:500କୋଟି ଟଙ୍କା, 2019-20 ରେ 250କୋଟି ଟଙ୍କା, ଏବଂ2020-21 ରେ:1,000 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

- ସମୁଦାୟ 147 ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ 72 ଟି ସଂସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତିହୀନ ଥିଲେ । ବଳକା 75 ଟି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ 69 ଟି ସଂସ୍ଥା 2020-21 ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ ।

---

9 *ସମବାୟ ସମିତି: ସେବା ସମବାୟ 4.16 କୋଟି ଟଙ୍କା*

10 *ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ: ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍(ଓସିସି):20.16 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୁଲିସ୍ ଗୃହ ଓ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ: 6.12 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍(ଓଏମ୍‌ସି): 1,000.00 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମି ଲିମିଟେଡ୍: 7.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ(ଓଏଚ୍‌ପିସି): 30.00 କୋଟି ଟଙ୍କା*

11 *ଓପିଜିସି:1,130.46 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଓପିଟିସିଏଲ୍: 1571 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ: 573.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଓଏଚ୍‌ପିସି: 534.37 କୋଟି ଟଙ୍କା.*

12 *ଓଏଚ୍‌ପିସି:30.00 କୋଟି ଟଙ୍କା*

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ, ସାର୍ବଜନୀନ କ୍ଷେତ୍ରର ସଂସ୍ଥା ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସମାଲୋଚନାତ୍ମକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ବିନିଯୋଗ ଶକ୍ତି ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷତି ସହୁଥିଲେ ଏବଂ ଫଳରେ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ, ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଓଏମ୍‌ସି ସର୍ବାଧିକ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦକ ସାର୍ବଜନୀନ ସଂସ୍ଥା ରାଜ୍ୟରେ ଅଟେ ।

2.4.4 ବ୍ୟୟ ଅଗ୍ରାଧୀକାର

ଜନମଙ୍ଗଳ ସ୍ତରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ହେଲେ ରାଜ୍ୟକୁ ଏହାର ପାଣ୍ଠିକୁ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଦି ମୁଖ୍ୟ ସାମାଜିକ ସେବାରେ ବ୍ୟୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଯଦି ବଣ୍ଟନ ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜାତୀୟ ହାର ଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥାଏ ତେବେ ନିମ୍ନ ବିତ୍ତୀୟ ଅଗ୍ରାଧୀକାର (ସମୁଦାୟ ବ୍ୟୟରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟୟର ହାର) ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସମୁଦାୟ ବ୍ୟୟରେ ଏହି ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଦ୍ଧିତ ହାରରୁ ଖର୍ଚ୍ଚର ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତତର ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଥାଏ ।

ବର୍ଷ2020-21ରେ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ବ୍ୟୟ[13], ସାମାଜିକ ସେବା ବ୍ୟୟ, ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା ବ୍ୟୟ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଆଦିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବିତ୍ତୀୟ ଅଗ୍ରାଧୀକାର ମୁକାବିଲାରେ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର[14] ହାରାହାରି ବ୍ୟୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ ରେଖାଚିତ୍ର 2.14 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.14: ଅଗ୍ରାଧୀକାର ଭିତ୍ତିରେ ସରକାର ବ୍ୟୟର ପ୍ରତିଶତ.

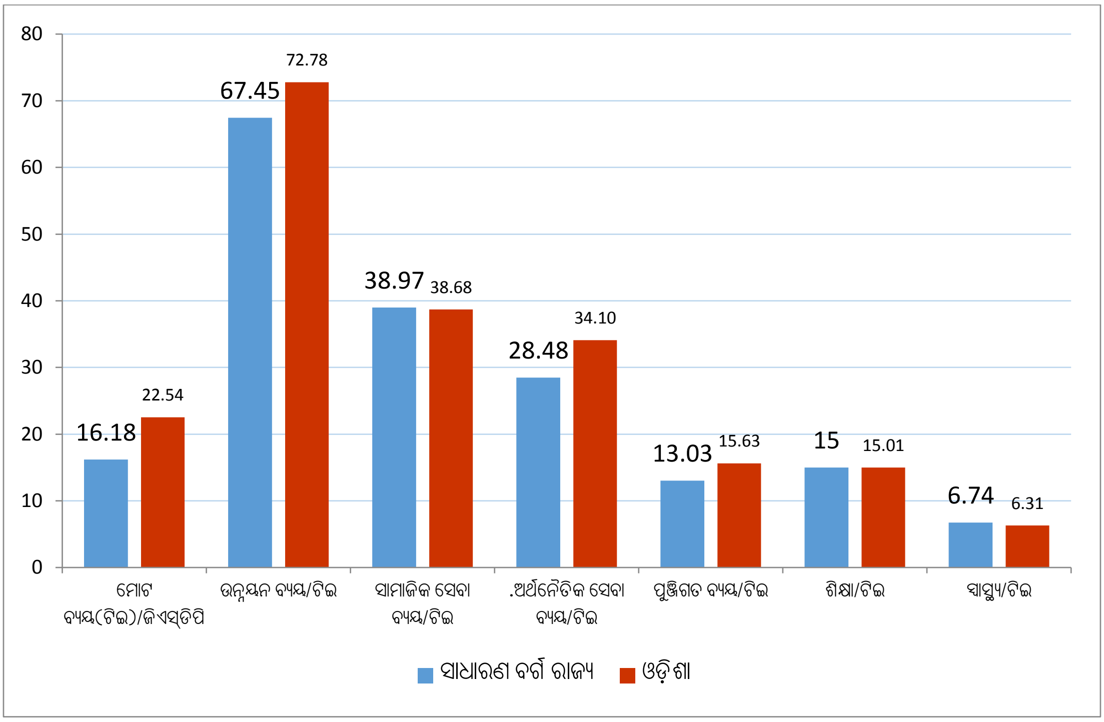

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମୋଟ ବ୍ୟୟ ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ ଉନ୍ନତତର ଥିଲା । ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ବ୍ୟୟ, ସାମାଜିକ ସେବା ବ୍ୟୟ, ଅର୍ଥନୈତିକ ସେବା

---

13 *ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟୟ, ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ଢାଞ୍ଚାଗତ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନ, ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ବ୍ୟୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ*

14 *ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ତେଲେଙ୍ଗାନା, ବିହାର, ଛତିଶଗଡ଼, ଗୋଆ, ଗୁଜୁରାଟ, ହରିୟାନା, ଝାଡଖଣ୍ଡ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, କେରଳ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଓଡ଼ିଶା, ପଞ୍ଜାବ, ରାଜସ୍ଥାନ, ତାମିଲନାଡୁ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ*

ବ୍ୟୟ, ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମୁକାବିଲାରେ ଅନୁକୂଳ ସ୍ଥିତିରେ ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟୟରେ ରାଜ୍ୟ, ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ ପଛୁଆ ରହିଥିଲା ।

2.4.5 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଭିତ୍ତିରେ ବ୍ୟୟ

କାରବାର ଗୁଡ଼ିକୁ ବିତ୍ତୀୟ ଖାତାରେ ମାତ୍ର ସାମାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ସ୍ତର ଯାଏ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୀର୍ଷ ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟୟ, ବ୍ୟୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟୟ ରେଖାଚିତ୍ର 2.15 ରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଗଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.15: ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟୟ

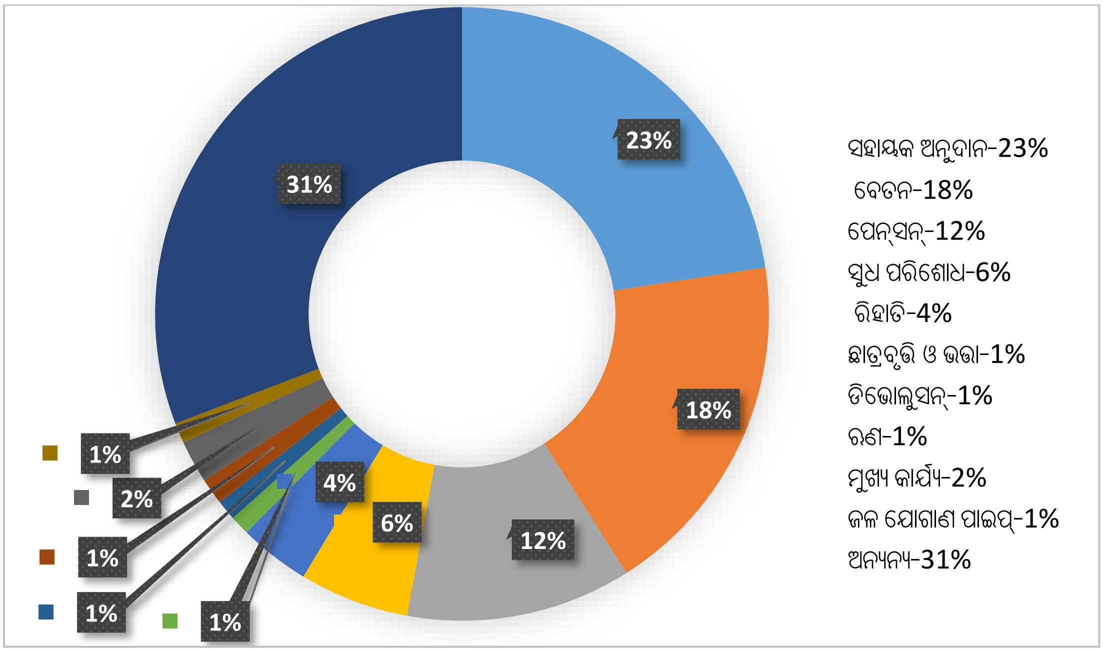

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଟିପ୍ପଣୀ- ଏକ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ଅଂଶ ଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶୀର୍ଷକକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ସମୁଦାୟ ବ୍ୟୟର 23 ପ୍ରତିଶତ ସବିଶେଷ ଶୀର୍ଷକ ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ଦରମା 18 ପ୍ରତିଶତ, ପେନ୍‌ସନ୍ 12 ପ୍ରତିଶତ ଓ ସୁଧ ଦେୟ 6 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

2.5 ସରକାରୀ ହିସାବ ପ୍ରାପ୍ତି

କାରବାରର ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ବିତରଣ ଯଥା ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି, ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି, ଜମା, ଅନିଶ୍ଚିତତା, ପଠାଇବା ଆଦି ଯାହାକି ଏକତ୍ରୀକୃତ ପାଣ୍ଠିର ଅଂଶ ବିଶେଷ ନୁହନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 266(2) ଅଧିନରେ ସ୍ଥାପିତ ସରକାରୀ ଖାତାରେ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ଭୋଟଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି । ସରକାର ଏହାର ବ୍ୟାଙ୍କର ଅଥବା ଟ୍ରଷ୍ଟି ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ ପରେ ବଳକା ପାଣ୍ଠି ନିଜ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ ।

2.5.1 ସରକାରୀ ହିସାବ ପାଣ୍ଠିର ନିଟ୍ ବଳକା

ସରକାରୀ ହିସାବ ପାଣ୍ଠିର ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ବିତରଣ ଗଠନର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସାରଣୀ 2.24 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.24: 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021ସୁଦ୍ଧା ସରକାରୀ ହିସାବରେ ଉପାଦାନ ଭିତ୍ତିକ ନିଟ୍ ବଳକା

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ଷେତ୍ର	ଉପ କ୍ଷେତ୍ର	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ଆଇ.ସ୍ବଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି ଇତ୍ୟାଦି	ସ୍ୱଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି ଇତ୍ୟାଦି	1,857	1,558	1,748	915	612
ଜେ. ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି	କ. ସୁଧ ବାହକ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି	1142	-88	-916	6,201	178
	ଖ. ସୁଧ ବିହୀନ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି	3	2	7,828	1,053	-1,207
କେ.ଜମା ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ	କ. ସୁଧ ବାହକ ଜମା	7	-14	-3	7	-19
	ଖ. ସୁଧ ବିହୀନ ଜମା	600	13,912	4,206	3,422	-13,013
	ଗ. ଅଗ୍ରୀମ	0	0	0	1	-5
ଏଲ୍. ଅନିଶ୍ଚୟତା ଓ ବିବିଧ	କ. ଅନିଶ୍ଚୟତା	-9	105	-54	-80	26
	ଖ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖାତା	-1	0	0	0	0
	ଗ. ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ବିଦେଶ ଖାତା	0	0	0	0	0
	ଘ. ବିବିଧ	0	-27	0	0	2,500
ଏମ୍. ପ୍ରେରଣ	କ. ମନି ଅର୍ଡର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରେରଣ	-53	-7	10	-21	24
	ଖ. ଆନ୍ତଃ ସରକାରୀ ସମନ୍ୱୟ ଖାତା	0	-5	4	0	-6
ମୋଟ		**3,547**	**15,435**	**12,821**	**11,497**	**-10,910**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ଖାତା

ଟିପ୍ପଣୀ: + ଉଧାର ବଳକାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଏବଂ – ଜମା ବଳକାକୁ ସୂଚିତ କରେ

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ ଯେ 2020-21 ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟର ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱ ଓ ପୁଞ୍ଜିଗତ ପ୍ରାପ୍ତି (1,25,389କୋଟି ଟଙ୍କା) ରେ ନିଟ୍ ସରକାରୀ ଖାତାରେ ପ୍ରାପ୍ତି (-10,910କୋଟି ଟଙ୍କା) 8.70 ପ୍ରତିଶତ ବିଯୁକ୍ତାତ୍ମକ ଭିତରକୁ ପ୍ରବାହ (ଅଧିକ ବହିର୍ଗମନ ଭିତରକୁ ପ୍ରବାହ ଅପେକ୍ଷା) ହୋଇଥିଲା, ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସ୍ ପାଣ୍ଠି (5,955 କୋଟି ଟଙ୍କା) ନିବେଶ, ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସ୍ ପାଣ୍ଠି (2,154 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବ୍ୟୟ ଏବଂ ସୁଧ ବିହୀନ ଜମା ଅଧିନରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମା ଖାତାରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ ଓ ସଂରକ୍ଷିତ ସୁଧ ବିହୀନ ପାଣ୍ଠିର ପରିପକ୍ୱ ଋଣ ଫେରସ୍ତ (2500 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏକତ୍ରୀତ ଋଣ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସରକାର ସୁଧବାହକ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି ଓ ଜମାର ପ୍ରାପ୍ତି/ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ, ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ପରିଭାଷିତ ଅଂଶଦାନ ପେନ୍‌ସନ୍ ଯୋଜନାର ସୁଧ (1.22 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଜମା (1.36 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବିଧ ଜମା (0.02 କୋଟି ଟଙ୍କା), ମୋଟ ଉପରେ 2.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୈଠ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ଏହା ସରକାରୀ ହିସାବକୁ ନ ଯିବାରୁ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିତ୍ତୀୟ ସ୍ତରରେ ସୁହାଇଲା ଭଳି ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.16: ସରକାରୀ ଖାତା ବଳକାର ଗଠନରେ ବାର୍ଷିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

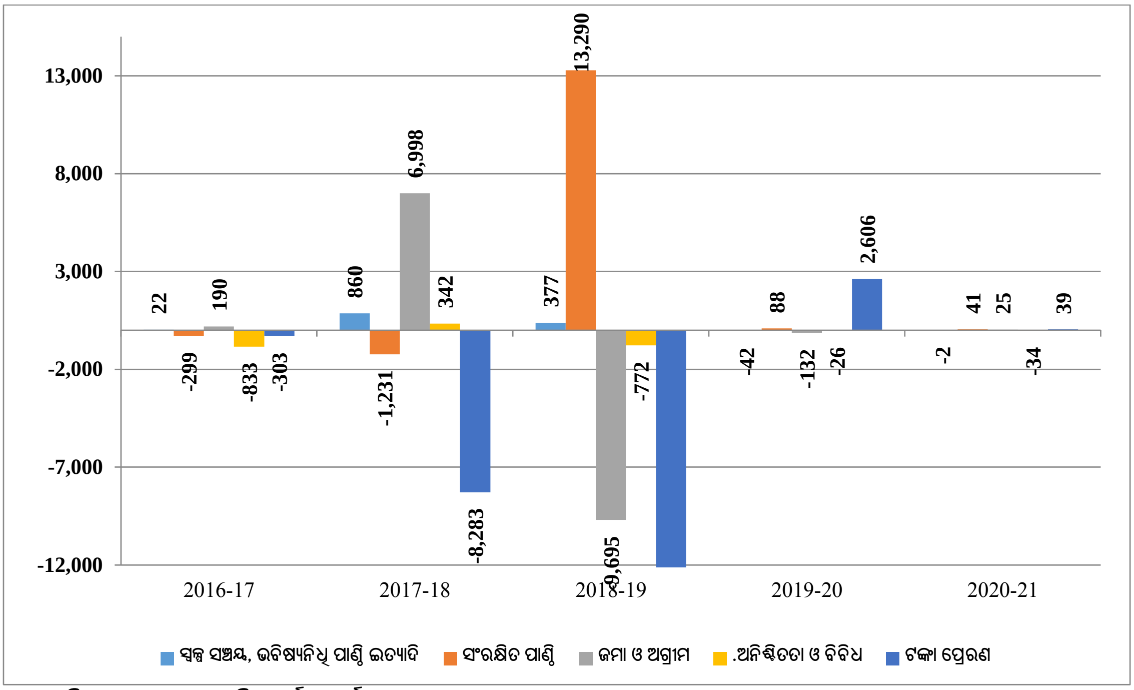

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ଖାତ

2.5.2 ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପବ୍ଲିକ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ଅଧିନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ସଜ୍ଞାକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥାଏ । ଭାରତ ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଏକତ୍ରୀକୃତ ପାଣ୍ଠିରୁ ଅଂଶଦାନ ଅଥବା ଅନୁଦାନ ନେଇ ଏହି ପାଣ୍ଠିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ପାଣ୍ଠିରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଏକୀକୃତ ହୋଇଥିବା 20,333 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଦ୍ୱାରା 18,238 କୋଟି ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ଭଣ୍ଡାରରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା, ମୋଟ ନିଟ୍ ବଳକା 2,095 କୋଟି ଟଙ୍କା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ପଡ଼ିରହିଥିଲା ।

ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି ଅଧିନରେ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାଂଶ ନେଣଦେଣର ବିସ୍ତୃତ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି:

କ) ଏକତ୍ରୀକୃତ ଋଣ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠି (ସିଏସ୍ଏଫ୍): ଦ୍ୱାଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବକେୟା ଦେୟତାର ଋଣ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ଏକତ୍ରୀକୃତ ଋଣ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ପାଣ୍ଠିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ବକେୟା ଦେୟତାର ଅତକମରେ 0.5 ପ୍ରତିଶତ ବାର୍ଷିକ ଅଂଶଦାନ ଚଳିତ ବର୍ଷରେ ସିଏସ୍ଏଫ୍‌କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା କଥା । ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନଭେମ୍ବର 2018 ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଏକୀକୃତ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠିର ଗଠନ ଓ ପରିଚାଳନାରେ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ସନିବିଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପାଣ୍ଠିରେ ବଳକା ରାଶି ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସମୁଦାୟ ଦାୟର 5 ପ୍ରତିଶତରୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ରହିଥାଏ, ତେବେ ପାଣ୍ଠିକୁ ଅଂଶଦାନ ନ କରିବାକୁ ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଏକୀକୃତ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠିରେ 11,693.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହାକି ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଶେଷରେ (1,26,084 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସମୁଦାୟ ଦାୟର 9.27 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ତର 5ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ) । ଏହି ପ୍ରକାରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2020-21 ରେ ଏକୀକୃତ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠିକୁ କୌଣସି ଅଂଶଦାନ କରିନଥିଲେ । ମାତ୍ର, ନିବେଶରୁ ଲବ୍ଧ ସୁଧ ରାଶି 1,190.20 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ପାଣ୍ଠିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 2,500 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିପକ୍ୱ ପାଣ୍ଠିରୁ ବିମୋଚନ କରାଗଲା । ସମୁଦାୟ ପାଣ୍ଠି ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତିରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଖ) ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ବିମୋଚନ ପାଣ୍ଠି(ଜିଆର୍‌ଏଫ୍): ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ଋଣ ପରିଶୋଧରେ ଖିଲାପ ହେଉଥିବାରୁ ପରିଶୋଧ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବାକୁ 2002-03 ବର୍ଷରେ ଜିଆର୍‌ଏଫ୍‌ର ସ୍ଥାପନା ହୋଇଥିଲା । ସେହି ବର୍ଷରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ପ୍ରଦାନ ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ଦିଆଯାଇଥିବା ବକେୟା ଏବଂ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ରାଶିର ଅତିକ୍ରମ୍‌ରେ ଏକ ପଞ୍ଚମାଂଶ ଅଂଶଦାନ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ଋଣ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ କୌଣସି ଆହ୍ୱାନ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଉକ୍ତ ପାଣ୍ଠିକୁ କୌଣସି ଅଂଶ ଦାନ କରିନଥିଲେ । 2020-21 ବର୍ଷରେ ନିବେଶରୁ ଲବ୍ଧ ସୁଧ ରାଶି 111.24 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ପାଣ୍ଠିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ପାଣ୍ଠିରେ ଅବଶେଷ 1,522.83 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂତିରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଗ) ରାଜ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ବନୀକରଣ ପାଣ୍ଠି ପରିଚାଳନା ଓ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠି(କାମ୍ପା):1 ଅପ୍ରେଲ 2020 ସୁଦ୍ଧା କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଶେଷ (5,656.53 କୋଟି ଟଙ୍କା) ରହିଥିଲା । ଜାତୀୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ବନୀକରଣ ପାଣ୍ଠି (ଏନ୍‌ସିଏଏଫ୍) ରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି ପାଣ୍ଠି ପାଇନଥିଲେ । ତଥାପି, ଏହି ପାଣ୍ଠିର ନିବେଶରୁ ସୁଧ ବାବଦକୁ 152.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିଥିଲା । ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ପାଣ୍ଠିରୁ 673.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରେ 5,136.21 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଳକା ରହିଥିଲା । ଯେଉଁଥିରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର2,895 କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ ଆକାରରେ ନେଇଥିଲେ ଓ ଆର୍‌ବିଆଇ ଟ୍ରେଜେରୀ ବିଲରେ 2566.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଫଳରେ 324.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ ନ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ନିୟମିତ ଭାବରେ ନିବେଶ ନ ହେବାରୁ କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରୁ ମାସିକ ଅବଶେଷ ସୁଧ ବାବଦକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 32.19 କୋଟି ଟଙ୍କା (364 ଦିନର ଟ୍ରେଜେରୀ ବି୍ ସୁଧ ହିସାବରେ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା) । ଏହାଫଳରେ 32.19 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରଭାବ ରାଜସ୍ୱ ବଳକାରେ ଅଧିକ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଏବଂ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟକୁ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଘ) ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ପାଣ୍ଠି(ଏସ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍): ବର୍ଷ 2020-21 ରେ, ଏସ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍ କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 1,604 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 535.00 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଂଶ ଦାନ କରିଥିଲେ । ଜାତୀୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ପାଣ୍ଠି(ଏନ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍)ରେ 500 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ଥିଲା । ଏସ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍‌ରେ ସମୁଦାୟ ରାଶି 3635.02 କୋଟି ଟଙ୍କା (ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା 991.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ସୁଧ ଉପାର୍ଜନ 4.18 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ମିଶାଇ) ଥିଲା । ଏହି ପାଣ୍ଠି ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 1945 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ରେ ଥିବା 991.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ତୁଳନାରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା 1690.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ସମୁଦାୟ 1,690.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ନିୟମିତ ଭାବରେ ନିବେଶ ନହେବା ଯୋଗୁ, ଏସ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍‌ର ମାସିକ ବଳକା ରାଶିର ସୁଧ ବାବଦକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 58.48 କୋଟି ଟଙ୍କା (364 ଦିନର ଟ୍ରେଜେରୀ ବିଲ୍ ସୁଧ ହିସାବରେ) ବହନ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ବଳକା ରାଜସ୍ୱରେ ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯିବା ଓ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ ଉପରେ କମ୍ ଦର୍ଶାଇବାରେ 58.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା ।

2.5.3 ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ / ପଇଠ ସୁଧ

ସମବାୟ ସମିତି, ନିଗମ ଓ କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ ବ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ନିଗମ ଆଦି ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । 2016-21 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାକିଥିବା ଋଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସାରଣୀ 2.25 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.25: ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ଅବସ୍ଥିତ

ଋଣ/ ସୁଧପ୍ରାପ୍ତି/ ଉଧାରର ପରିମାଣ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ବଳକା ଜମା(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	**4,557**	**4,708**	**6,326**	**7,191**	**8,163**
ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରୀମ ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	254	1,875	1,170	1,259	1,597
ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆଦାୟର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	89	257	305	287	684
ଶେଷ ଜମା (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	**4,708***	**6,326**	**7,191**	**8,163**	**9,076**
ନିଟ୍ ମିଶ୍ରଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	(+)151	(+)1,618	(+) 865	(+) 972	(+)913
ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	36	41	35	64	316
ବାକିଥିବା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମରେ ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରତିଶତ(ପ୍ରତିଶତ)	0.76	0.65	0.49	0.78	3.48
ସୁଧ ପ୍ରଦାନ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	4,035	4,988	5,800	6,063	6,644
ବାକିଥିବା ଦେୟ/ ଋଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	71,623	97,164	1,08,258	1,26,084	1,22,774
ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସମୁଦାୟ ବାକିଥିବା ଦେୟର ସୁଧ ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ (ପ୍ରତିଶତ)	5.63	5.13	5.36	4.81	5.41
ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର(ପ୍ରତିଶତରେ)	(-) 4.87	(-) 4.48	(-) 4.87	(-) 4.03	(-)1.93

*4722-4708ଋଣକୁ ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ନିବେଶ କରିବା ଯୋଗୁ 14 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନ୍ତର ।

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେ:

- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ, 2016-17 ରେ 254 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ପାଖାପାଖି ଛଅ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2020-21 ରେ 1,597 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ବକେୟା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ 2016-17 ରେ ଥିବା 4,708 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2020-21 ରେ 9,076 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । 2020-21 ବର୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ମୁଖ୍ୟ ଭାଗ, ଭାରତୀୟ ତୈଳ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (700 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ବିତରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍(536.73 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ଫେଡେରେସନ (125 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ (60 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ (10 କୋଟି ଟଙ୍କା) କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ବିକାଶ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ପାଣ୍ଠି (ଭିଜିଏଫ୍[15]) ସ୍ୱରୂପ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବିଶୋଧନାଗାର ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ବିତ୍ତୀୟ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସ୍ୱରୂପ 15 ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ସୁଧ ମୁକ୍ତ ଋଣ ଦେବାକୁ ଭାରତୀୟ ତୈଳ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିଥିଲେ । ଏହାର ଅଂଶ ସ୍ୱରୂପ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର 1400 କୋଟି ଟଙ୍କା 2017-18 ରେ ଏବଂ 700 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ 2018-19,2019-20ଓ 2020-21ରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।
- ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଗ୍ରୀମ (1,597 କୋଟି ଟଙ୍କା) ର ପ୍ରଚଳିତ ଋଣର ଅସୁଲି (684 କୋଟି ଟଙ୍କା) 42.83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ (287 କୋଟି ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ କମ୍ ଅସୁଲି ଥିଲା । ମାତ୍ର, ଅସୁଲି

[15] *ଭିଆବିଲିଟି ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଥାର୍ଥ କିନ୍ତୁ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁଦାନ*

ପାଇଁ ବଜେଟ ଅଟକଳ (250 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 2020-21 ବର୍ଷରେ ବାସ୍ତବ ଅସୁଲି (684 କୋଟି ଟଙ୍କା) 173.60 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ବିତରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍) ଦିଆଯାଇଥିବା 400 କୋଟି ଟଙ୍କର ବଣ୍ଡକୁ ସରକାରଙ୍କ ଇକ୍ୱିଟି ନିବେସରେ ରୂପାନ୍ତରଣ ଯୋଗୁଁ 2020-21 ବର୍ଷରେ ଋମ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ଅସୁଲିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

- ବର୍ଷ 2016-17 ରେ ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି 36 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ହ୍ରାସ ପାଇ 2020-21 ବର୍ଷରେ 316 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ସମୁଦାୟ ବକେୟା ଋଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଧର ପ୍ରତିଶତ 2016-17 ବର୍ଷରେ 0.76 ପ୍ରତିଶତରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2020-21 ବର୍ଷରେ 3.48 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା । ସରକାର ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ରେ ଇକ୍ୱିଟି ନିବେଶ ଓ ଦିଆଯାଇଥିବା ବଣ୍ଡର 247 କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧର ରୂପାନ୍ତର ଯୋଗୁଁ ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି 2019-20 ବର୍ଷରେ (64 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଠାରୁ 2020-21 ରେ 316 କୋଟି ଟଙ୍କା) 393.75 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । 2020-21 ବର୍ଷରେ ସମୁଦାୟ ବକେୟା ଦେୟ (1,22,774 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବାବଦକୁ ସୁଧ ପରିଶୋଧ (6,644 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଥିଲା, ଯାହାକି ବକେୟା ଋଣର 5.41 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ବର୍ଷ ମଧରେ ସରକାରହ୍‌କ କରଜର ସୁଧ ନକରାତ୍ମକ (-1.93 ପ୍ରତିଶତ) ଥିଲା ଅର୍ଥାତ୍ ଋମ ପ୍ରଦାନ ଠାରୁ ସରକାରଙ୍କର କରଜ ଅଧିକ ଥିଲା ।

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର2021) ଯେ କରଜ ଜନ ହିତରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ପାଇଁ ଓ ଓଡିଶା ଫିସକାଲ୍ ଦାୟିତ୍ୱ ବଳୟ ମଧରେ ହୋଇଥିଲା । କରଜ ପାଇଁ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ବ୍ୟୟର ଏକ ଅଂଶ ବିଶେଷ, ଅଟେ ଯାହାକି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମରୁ ପାଇଥିବା ସୁଧ ଠାରୁ ବି ଅଧିକ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଏହାର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସରକାର କରଜ ଓ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଉପରେ ହେଉଥିବା ସୁଧ ହାରର ତୁଳନା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଏହାରଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ଓ ନକରାତ୍ମକ ବିସ୍ତାରର କାରଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଯାହାକି ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦେଉଥିବା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ସବ୍‌ସିଡିର ଅଂଶ ବିଶେଷ ଅଟେ । ତେଣୁ ଋଣୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବଜାର ଦର ସୁଧ ଠାରୁ କମ୍ ଦରରେ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଡିଟ୍ ମତରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ବିତ୍ତୀୟ ବିଜ୍ଞ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍, ଯହିଁରେ ପୃଥକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଉପରେ ତତ୍ପରତା ରହିବ ।

2.6 ଋଣ ପରିଚାଳନା

ଋଣ ପରିଚାଳନା ହେଉଛି ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ, ଏହାର ବିଶଦ ଓ ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ତଥା ସରକାରଙ୍କ ଋଣ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଋଣନୀତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଋଣ ପରିଚାଳନାର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ହାସଲ କରାଯାଏ ଯାହାକୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିୟମ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ଘୋଷଣାରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥାଏ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବକେୟା ଋଣ (ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ ଏବଂ ସରକାରୀ ଦେୟ) 1,22,774 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହାକୁ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଠାରୁ 2.62 ପ୍ରତିଶତ କମ୍ ଥିଲା । 1,22,774 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବକେୟା ଋଣରୁ, 16,492 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଦେୟ ନଥିଲା (16,201 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ରହିତ ଜମା ଓ 291 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ନଥିବା ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି), ଯେଉଁଥିରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ନଗଦ ଆକାରରେ 14,398 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷ ଥିଲା ।

ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋମ 6,926 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଋଣ 4,139 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ତଥାପି 3,310 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବକେୟା ଦେୟ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ଯେହେତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସରକାରୀ ହିସାବରୁ 8,850 କୋଟି ଟଙ୍କା (ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ରୁ 5,955 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ କାମ୍ପା ରୁ 2,895 କୋଟ ଟଙ୍କା) ଋଣ କରିଥିଲେ ଯାହାର ବକେୟା ଦେୟ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନଥିଲା । ସାଧାରଣ ହିସାବ ଦେୟରେ ଋଣ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ ସେହି ଅନୁସାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକତ୍ରୀକୃତ ଋଣ ପରିଶୋଧନ ପାଣ୍ଠିରୁ 2500 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିଥିଲେ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଦେୟ ଓ ଆସ୍ତିର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ଅନୁରୂପ ଅର୍ଥସ୍ଥାନ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପରିଶିଷ୍ଟ 2.3 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି । ରାଜ୍ୟର ବକେୟା ଋଣର ଧାରା ବିଶ୍ଳେଷଣ ରେଖାଚିତ୍ର 2.17 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.17: ବକେୟା ଋଣ ଓ ଜିଏସ୍‌ଡିପି

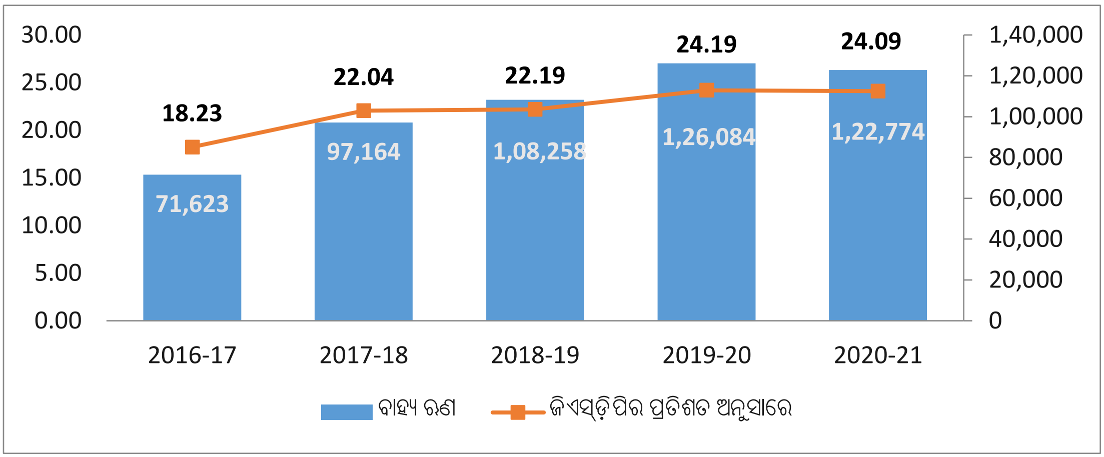

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

2.6.1 ଋଣ ପାର୍ଶ୍ୱଚିତ୍ର ବକେୟା ଦେୟ/ ଋଣର ଉପାଦାନ

ବକେୟା ଦେୟର ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ରୋଖାଚିତ୍ର 2.18 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.18: ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବକେୟା ଦେୟର ଉପାଦାନ

ବକେୟା ଦେୟ (**1,22,774**କୋଟି ଟଙ୍କା)		
ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ବଜାର ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ (**67,521**କୋଟି ଟଙ୍କା)	ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ (**11,982**କୋଟି ଟଙ୍କା)	ସରକାରୀ ଦେୟ ଯେଉଁଥିରେ ସରକାର ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ (**43,270**କୋଟି ଟଙ୍କା)
ବଜାର ଋଣ (**35,031**କୋଟି ଟଙ୍କା)	ଯୋଜନା ପରିକଳ୍ପନା ପାଇଁ ଋଣ(11,970କୋଟି ଟଙ୍କା)	ସ୍ୱଳ୍ପ ସଂଚୟ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି ଇତ୍ୟାଦି (24,949କୋଟି ଟଙ୍କା)
ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଋଣ (**15.943**କୋଟି ଟଙ୍କା)	ଅଣ ଯୋଜନା ଋଣ (12କୋଟି ଟଙ୍କା)	ସୁଧ ଧାରିତ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି (1,805କୋଟି ଟଙ୍କା)
ଏନ୍‌ଏସ୍‌ଏସ୍‌ଏଫ୍ କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅମାନତ (**7,408**କୋଟି ଟଙ୍କା)		ସୁଧ ବିହୀନ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି (291କୋଟି ଟଙ୍କା)
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଋଣ (**9,139**କୋଟି ଟଙ୍କା)		ସୁଧ ଧାରିତ ଜମା (24କୋଟି ଟଙ୍କା)
		ସୁଧ ବିହୀନ ଜମା (16,201କୋଟି ଟଙ୍କା)

* ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ଓ କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିର ଋଣକୁ ମିଶାଇ

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ଏହି ବର୍ଷରେ, ବଜାର ଋଣ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ 34,531 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 500 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ 35,031 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସେହିପରି ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରୁ ଆଣିଥିବା ଋଣ 2019-20 ରେ 14,589 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 1,483 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2020-21 ରେ 15,943 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ।

ଭବିଷ୍ୟତରେ ଋଣର ପରିକଳ୍ପନାରେ ରାଜ୍ୟର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ସରକାରୀ ଋଣ ସ୍ଥିରତାକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ସାରଣୀ 2.26 ରେ ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ 2016-21 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟର ସରକାରୀ ଋଣ ସ୍ଥିରତାର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.26: ଋଣ ସ୍ଥିରତା 2016-21 ମଧ୍ୟରେ ସୂଚକଗୁଡ଼ିକ

ଋଣ ସ୍ଥିରତାର ସୂଚକ*	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ବକେୟା ଋଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	***71,623***	***97,164***	***1,08,258***	***1,26,084***	***1,22,774***
ସରକାରୀ ଋଣ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ	34,553	44,584	50,421	60,595	67,521
ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସରକାରୀ ଋଣ	7,465	7,606	7,832	7,843	11,982
ସରକାରୀ ଦେୟ	29,605	44,974	50,005	57,646	43,270
ବକେୟା ଋଣ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (ପ୍ରତିଶତରେ)	19.87	35.66	11.42	16.47	(-)2.63
ଜିଏସ୍‌ଡିପି (ବର୍ତ୍ତମାନର ମୂଲ୍ୟ) (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	3,92,804	4,40,879	4,87,805	5,21,275	5,09,574
ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ବୃଦ୍ଧି ହାର	19.56	12.24	10.64	6.86	(-)2.24
ଋଣ / ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ(ପ୍ରତିଶତରେ)	18.23	22.04	22.19	24.19	24.09#
ମୋଟ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	33,782	61,698	48,103	60,314	60,649
ମୋଟ ଋମ ପରିଶୋଧ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	21,912	36,157	37,009	42,487	63,960
ନିଟ୍ ଉପଲବ୍ଧ ଋଣ(ସୁଧ ପରିଶୋଧ ପରେ)	7,835	20,553	5,294	11,764	(-)3,311
ଋଣ ପରିଶୋଧ/ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି (ପ୍ରତିଶତରେ)	64.86	58.60	76.94	70.44	105.46

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

**ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଏବଂ ସରକାରୀ ହିସାବ ଦେୟ*

*# ଜିଏସ୍‌ଟି କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦକୁ **3,822** କୋଟି ଟଙ୍କା ଯେହେତୁ ବ୍ୟାକ୍-ଟୁ-ବ୍ୟାକ୍ ଋଣ ସଂପୃକ୍ତ ଯେତେବେଳେ ହିସାବିତ ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ । ଏହି ପରିମାଣକୁ ବାଦ୍ ଦେବା ପରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଅନୁପାତ **23.45** ହେବ ।*

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବକେୟା, ସାମଗ୍ରିକ ଋଣ 1,18,951.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଭାଗୀୟ ବ୍ୟୟ ହେବ, ଭାରତ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଋଣ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା 3,822 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜିଏସ୍‌ଟି କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଜ୍ୟର ଋଣ ପରି ଧରାଯିବ ନାହିଁ । ଯେକୌଣସି ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ, ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ମୋଟ ବକେୟା ଋଣ 1,22,774 କୋଟି ଟଙ୍କା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ (55 ପ୍ରତିଶତ) ସରକାରୀ ହିସାବର ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ଦେୟକୁ ଅନୁସରଣ କରି (35 ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ (10 ପ୍ରତିଶତ) ଯାହାକି **ରେଖାଚିତ୍ର 2.19** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଉପାଦାନ ଅନୁଯାୟୀ ଋଣ **ରେଖାଚିତ୍ର 2.20** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.19: 2020-21ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଖଣ୍ଡିତ ବକେୟା ଋଣ

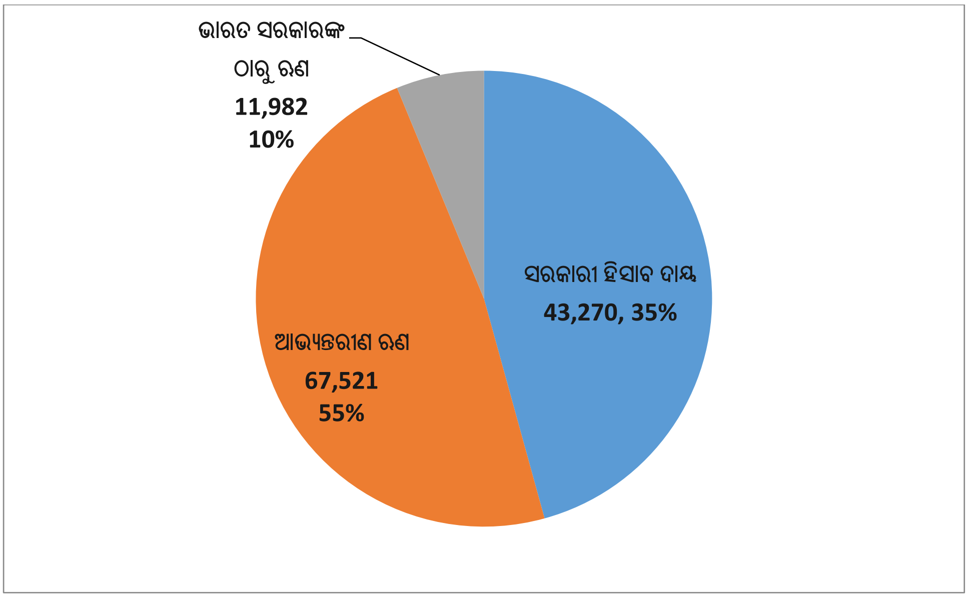

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ 2020-21

ରେଖାଚିତ୍ର 2.20: ଉପାଦାନ ଅନୁଯାୟୀ ଋଣ

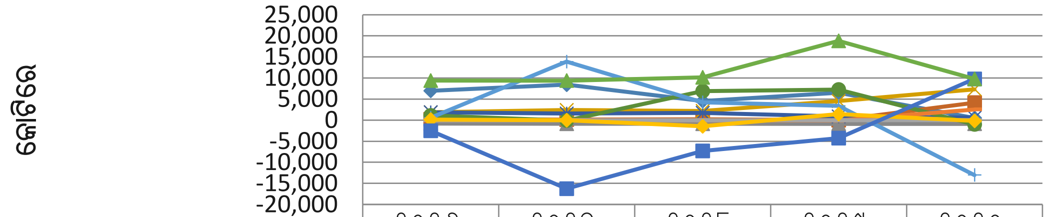

	୨୦୧୬-୧୭	୨୦୧୭-୧୮	୨୦୧୮-୧୯	୨୦୧୯-୨୦	୨୦୨୦-୨୧
ବଜାର ଋଣ	୬,୯୬୫	୮,୪୩୮	୪,୫୦୦	୬,୫୦୦	୫୦୦
ଭାରତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଋଣ	୨୩୩	୧୪୧	୨୨୬	୧୧	୪,୧୩୯
ଜାତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ସଞ୍ଚୟ ପାଣ୍ଠିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ	-୮୦୮	-୮୨୦	-୮୪୯	-୮୮୩	-୮୮୩
.ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାରୁ ଋଣ	୧,୮୭୧	୨,୪୧୩	୨,୧୮୬	୪,୫୫୭	୭,୩୧୦
କ୍ଷୁଦ୍ର ସଞ୍ଚୟ ପ୍ରଭିଡେଣ୍ଟ ପାଣ୍ଠି ଇତ୍ୟାଦି	୧,୮୫୭	୧,୫୫୮	୧,୭୪୮	୯୧୫	୬୧୧
ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି	୧,୧୪୫	-୮୬	୬,୯୧୨	୭,୨୫୩	-୧,୦୨୯
ଜମା ଓ ଅଗ୍ରୀମ	୬୦୭	୧୩,୮୯୭	୪,୨୦୨	୩,୪୨୯	-୧୩,୦୩୭
ସସ୍‌ପେନ୍ସ ଓ ଅତିରିକ୍ତ	-୧୦	୭୮	-୫୪	-୮୦	୨,୫୨୬
ପ୍ରତ୍ୟାର୍ପଣ	-୫୩	-୧୨	୧୩	-୨୧	୧୮
.ଆକସ୍ମିକ ପାଣ୍ଠି	୧୨୩	୦	-୧,୪୪୦	୧,୪୪୦	-୧୭୧
ବୃଦ୍ଧି (-)/ହ୍ରାସ (+) ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷରେ	-୨,୫୫୨	-୧୬,୨୪୭	-୭,୨୮୭	-୪,୩୦୩	୯,୮୦୨
ଗ୍ରସ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ	୯,୩୭୮	୯,୩୬୦	୧୦,୧୫୭	୧୮,୮୧୯	୯,୭୮୬

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ରେଖାଚିତ୍ର **2.20**ରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବଳକା ଋଣର ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ 13,037 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଗ୍ରୀମ ଓ ଜମାର ହ୍ରାସ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠିର 1029 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯାହାକି ବିତ୍ତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର 7310 କୋଟିଟଙ୍କାର ଋଣ ବୃଦ୍ଧିର ଭରଣା ପାଇଁ ହୋଇଥିଲା । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ 4139 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଋଣ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଂଚୟ ଓ ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠିରୁ 611 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ ବଜାର ଋଣ 500 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା ।

ବର୍ଷ 2016-17 ରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃ ପ୍ରଦାନ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣର ରେଖାଚିତ୍ର 2.21 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.21: ନିଆଯାଇଥିବା ଋଣ ପ୍ରଦାନ

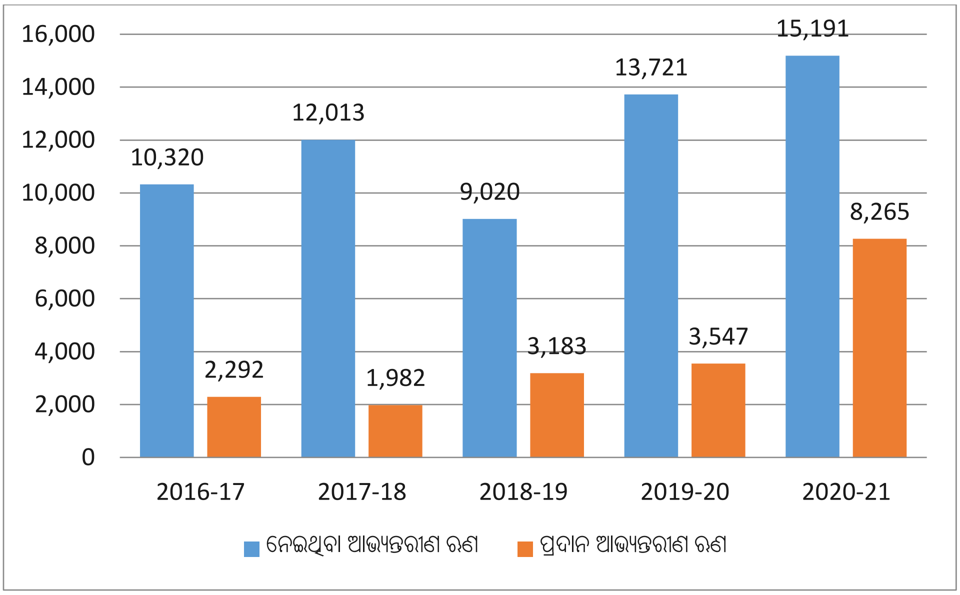

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣ 2018-19 ରୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ଯେତେବେଳେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଋଣର ପୁନଃପ୍ରଦାନ 2017-18 ଠାରୁ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛି ।

2.6.1.1 ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟର ଗଠନ ଓ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଅଣଋଣ ପ୍ରାପ୍ତିଠାରୁ ଅଧିକ ହେଉଥିବା ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିଗତ ବ୍ୟୟର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଅର୍ଥକୁ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ କୁହାଯାଏ । ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟର ରଚନା ଓ ଆର୍ଥିକ ଢାଞ୍ଚା ସାରଣୀ 2.27 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ସାରଣୀ 2.27: ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟର ଉପାଦାନ ଓ ଏହାର ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ ପ୍ରଣାଳୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
		ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍
କ.	**ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟର ରଚନା(1 to 3)**	**(-)9,378**	**(-)9,360**	**(-) 10,157**	**(-) 18,819@**	**(-)9,786**
1	ରାଜସ୍ୱ ବଳକା	9,258	13,367	14,190	2,430	9,076
2	ପୁଞ୍ଜି ଖର୍ଚ୍ଚ	(-)18,471	(-)21,109	(-) 23,482	(-)20,277	(-)17,949
3	ନିଟ୍ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ	(-)165	(-)1,618	(-) 865	(-)971	(-)913
ଖ	**ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟର ଆର୍ଥିକ ଢାଞ୍ଚା**					

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
		ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍	ନିଟ୍
1	**ନିଟ୍ ଧାର**	**8,261**	**10,172**	**6,063**	**10,185**	**11,066**
a	ବଜାର ଧାର	6,965	8,438	4,500	6,500	500
b	ଏନ୍ଏସ୍ଏସ୍ଏଫ୍ କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସିକ୍ୟୁରିଟି	-808	-820	-849	-883	-883
c	ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଋଣ	1,871	2,413	2,186	4,557	7,310
d	ଭାରତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଋଣ	233	141	226	11	4,139
2	**ନିଟ୍ ସରକାରୀ ହିସାବ**	**3,546**	**15,435**	**12,821**	**11,496**	**(-)10,911**
a	ସ୍ୱଳ୍ପ ସଂଚୟ, ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି ଇତ୍ୟାଦି	1,857	1,558	1,748	914	611
b	ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି	1,145	(-)86	6,912	7,254	(-)1,029
c	ଜମା ଓ ଅଗ୍ରୀମ	607	13,897	4,202	3430	(-)13,037
d	ସସ୍ପେନ୍ସ ଓ ବିବିଧ	(-)10	78	(-) 54	-80	2,526
e	ଟଙ୍କା ପ୍ରେରଣ	(-) 53	(-) 12	13	-22	18
3	**ଆକସ୍ମିକ ପାଣ୍ଠି**	**123**	**--**	**(-) 1,440**	**1,440**	**(-)171**
4	**ମୋଟ (1 to 3)**	**11,930**	**25,607**	**17,444**	**23,121**	**(-)16**
5	**(-) ବୃଦ୍ଧି / (+) ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷରେ ହ୍ରାସ**	(-) 2,552	(-)16,427	(-) 7287	(-) 4,303	9,802
6	**ସର୍ବୋପରି ବଳକା/ ନିଅଣ୍ଟ (4+5)**	**9,378**	**9,360**	**10,157**	**18,819@**	**9,786**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଉଧାର ଓ ବଜାର ଉଧାର ସହିତ
*ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିଟ୍ ବଣ୍ଟନ/ ବାହ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚର ସମସ୍ତ ସଂଖ୍ୟା
@ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ହେତୁ ଏକ କୋଟିର ତଫାତ୍

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ ଜମା ଓ ଅଂଶୀଦାର ନିଟ୍ ପ୍ରବାହ ସଂରକ୍ଷିତ ପାଣ୍ଠି ଓ ଆକସ୍ମିକ ପାଣ୍ଠି ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷର ବିନିଯୋଗ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଓ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଋଣରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଥିଲା ।

2.6.2 ଋଣ ପାର୍ଶ୍ୱଚିତ୍ର, ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଓ ପରିଶୋଧ

ଋଣ ପରିଶୋଧ ଓ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ଋଣ ପରିପକ୍ୱତା ଓ ପରିଶୋଧ ପାର୍ଶ୍ୱଚିତ୍ର କୁହାଯାଏ । ସାରଣୀ 2.28 ଓ ରେଖାଚିତ୍ର 2.22 ରେ ରାଜ୍ୟ ଋଣ ପରିଶୋଧର ଋଣ ପରିପକ୍ୱତା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.28: ରାଜ୍ୟ ଋଣ ପରଶୋଧର ଋଣ ପରିପକ୍ୱତା

ପରିଶୋଧର ଅବଧି(ବର୍ଷରେ)	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ପ୍ରତିଶତ (ସରକାରୀ ଋଣ ଅନୁସାରେ)
0-1	19,427	24.44
1-3	20,761	26.11
3-5	11,764	14.80
5-7	6,415	8.07

ପରିଶୋଧର ଅବଧି(ବର୍ଷରେ)	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ପ୍ରତିଶତ (ସରକାରୀ ଋଣ ଅନୁସାରେ)
7-10	5,046	6.35
10 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ	11,795	14.84
ଅପରିପକ୍ୱ ଋଣ*	4,295	5.40
ମୋଟ	**79,503**	**100.00**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

******ଜିଏସ୍‌ଟି କ୍ଷତିପୂରଣ କମିବା ହେତୁ*

ରେଖାଚିତ୍ର 2.22: ଋଣ ପରିପକ୍ୱତା ପାର୍ଶ୍ୱଚିତ୍ର

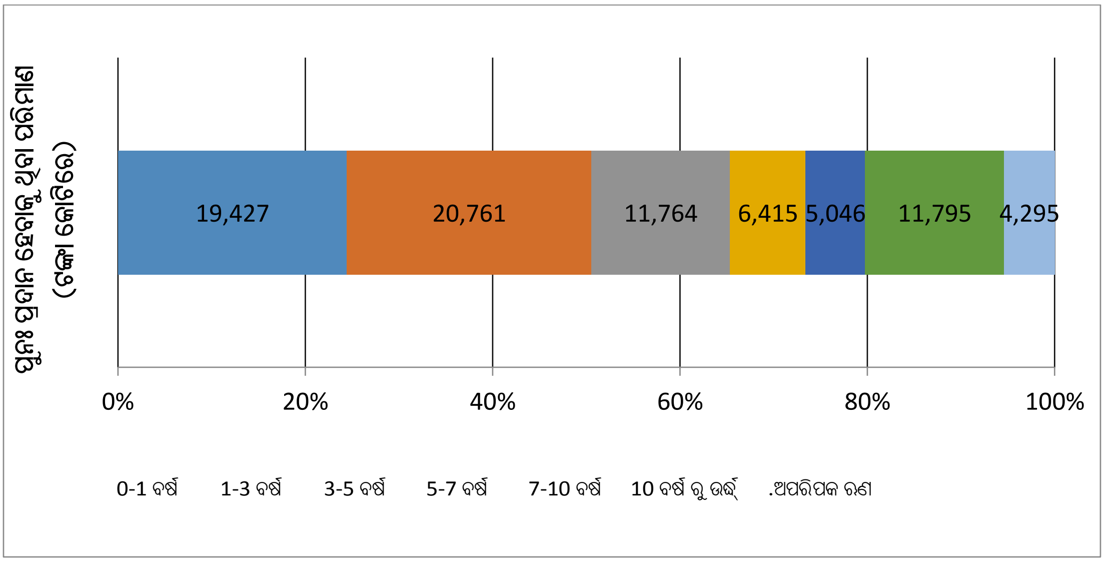

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ରେଖାଚିତ୍ର **2.22**ଏବଂ ସାରଣୀ **2.28**ରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣରୁ 19,427 କୋଟି ଟଙ୍କା (24.44 ପ୍ରତିଶତ) ପରିପକ୍ୱ ହେବ । 19,427 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ସରକାରୀ ହିସାବରୁ 8,850 କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ ହୋଇଗଲା ଯାହାକି ବାର୍ଷିକ ଭିତ୍ତିରେ ପରିପକ୍ୱ ଓ ନବୀକରଣ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଆସନ୍ତା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣରୁ 51,952 କୋଟି ଟଙ୍କା (65.35 ପ୍ରତିଶତ) ପରିପକ୍ୱ ହେବାକୁ ଯାଉଅଛି ଯାହାକି ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଅତିରିକ୍ତ ଭାର ହେବ । ଆସନ୍ତା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 51,592 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିଶୋଧ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଭବିଷ୍ୟ ବିତ୍ତୀୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହାର ରାଜସ୍ୱ ବଳକାକୁ ଅଧିକ କରିବା ଜରୁରୀ ଯାହାଫଳରେ ଋଣ ଠାରୁ ରାଜସ୍ୱ ବଳକା ଅଧିକ ହୋଇପାରିବ ।

2.6.3 କରଜ ପାଣ୍ଠିର ଉପଲବ୍ଧତା

ସୁଧ ବାବଦ ଦେୟ (6,644 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ କରଜ ପରିଶୋଧ (63,960 କୋଟି ଟଙ୍କା) ପରେ କରଜ ପାଣ୍ଠିର (60,649 କୋଟି ଟଙ୍କା)ବାସ୍ତବିକ ରାଶି ((-9,955 କୋଟି ଟଙ୍କା) ନକରାତ୍ମକ (16.41 ପ୍ରତିଶତ) ଥିଲା । କରଜ ପାଣ୍ଠିର ଉପଲବ୍ଧ ରାଶି 9,076 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପୁଞ୍ଜି ଶୀର୍ଷକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ୍ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସରକାରୀ ଖାତାରୁ 8,850 କୋଟି ଟଙ୍କା(ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ରୁ 5,955 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରୁ 2,895 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଋଣ କରିଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ ସରକାରୀ ଦେୟରୁ 8,850 କୋଟି ଟଙ୍କା ହ୍ରାସ ହୋଇ ଥିଲା ଏବଂ ସୁଧ ପରିଶୋଧ ପରେ ଉଧାର ପାଣ୍ଠିର ନିଟ୍ ଉପଲବ୍ଧତା ନକରାତ୍ମକ

ହୋଇଥିଲା ।

2.7 ସରକାରୀ ଋଣ ପୋଷଣୀୟତାର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଏକ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ଏହାର ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତକୁ ରକ୍ଷଣ କରିପାରିବାର ଦକ୍ଷତାକୁ ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା କୁହାଯାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦକ୍ଷତାକୁ ସନ୍ନିବେଶ କରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଋଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଗ୍ରହରେ କାର୍ଯ୍ୟ କାରିତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ବିଶ୍ଳେଷଣ କୁହାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହା ଅର୍ଥନୀତିର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାଏ । ଡିଏମ୍‌ଏର ଆଧାରଶୀଳା ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ ଅଟେ । ଋଣ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତର ଓ ଅଧିକ ଦିନ ସୁଧ ବ୍ୟୟ ଯୋଗୁଁ ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁଷ୍ଠାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଓ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଋଣ ଓ ଅଭାବର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆର୍ଥିକ ନୀତି ହେଉଛି ଏହା ଯେଉଁଥିରେ ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ ସ୍ଥିର ରହିଥାଏ । ରାଜ୍ୟର ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ସାଂକେତିକ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥାଏ ।

2.7.1 ଋଣ ସ୍ଥିରତା ଓ ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ସଂକେତକ

ଆର୍ଥିକ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଧାରା ଯାହା ଋଣ ସ୍ଥିରତାର ଉନ୍ନତିକୁ ଦର୍ଶାଉଛି ନିମ୍ନ ସାରଣୀ **2.29** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.29: ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ସଂକେତର ଧାରା

ସରକାରୀ ଋମ ପୋଷଣୀୟତା ସଂକେତକ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣ[16]	42,018	52,190	58,253	68,438	79,503
ବକେୟା ଋଣର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର	24.47	24.21	11.62	17.48	16.17
ଜିଏସ୍‌ଡିପି	3,92,804	4,40,879	4,87,805	5,21,275	5,09,574
ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ହାର	19.79	10.47	14.05	7.66	-2.24
ସରକାରୀ ଋଣ/ଜିଏସ୍‌ଡିପି	10.68	12.00	11.75	12.82	15.60
ଋଣ ପରିଶୋଧର ଋଣ					
ସରକାରୀ ଋଣ ପାଇଁ ସୁଧ	2,663	3,318	3,986	4,226	4,748
ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣ[17] *(ପ୍ରତିଶତ)*	7.03	7.04	7.22	6.67	6.42
ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର (ପ୍ରତିଶତରେ)	5.43	5.85	5.83	5.97	6.36
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସୁଧ ପ୍ରଦାନର ପ୍ରତିଶତ	26.39	20.91	39.39	30.62	45.54
ରାଜ୍ୟର ନିଟ୍ ଋଣ ଉପଲବ୍ଧ[18]	5,598	6,854	2,077	5,959	6,318
ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତିର ନିଟ୍ ଋଣ ଉପଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଶତରେ	49.88	53.29	20.76	40.60	31.10
ଋଣ ବିସ୍ତାର*	12.76	3.43	6.83	0.99	-8.66
ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର[19]	5362	1789	3980	677	-795
ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ	-5,343	-4,372	-4,357	-12,756	-3,142
ଋଣ ସ୍ଥିରତା(ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର+ ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ	19	-2,583	-377	-12,078	-3,937

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

**** ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ବକେୟା ସରକାର ଋଣର ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର.***

ଅର୍ଥନୀତିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ସୁଧ ହାର କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଧାର ଠାରୁ ଅଧିକ ହେଲେ, ଏହା ସ୍ଥିରତାର ଅବସ୍ଥାକୁ ଦର୍ଶାଇଥାଏ । ପ୍ରାଥମିକ ଅବଶେଷ ଶୂନ୍ୟ କିମ୍ବା ସକରାତ୍ମକ ଅଥବା ସାମାନ୍ୟ ନକରାତ୍ମକ ହେଲେ ଋଣ-ଜିଏସ୍‌ଡିପି

[16] ବକେୟା ଅବଶେଷ 6003 -ଶୀର୍ଷକ-ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ, ଋଣ ଏବଂ 6004- କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମର ସମୁଦାୟକୁ ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣ କୁହାଯାଏ

[17] ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର-ସୁଧ ପ୍ରଦାନ/ ସରକାରୀ ଋଣର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା+ ସରକାରୀ ଋଣର ଅବଶେଷ ଜମା/2

[18] ସରକାରୀ ଋଣ ପରିଶୋଧ ଓ ସରକାରୀ ଋଣରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ଠାରୁ ସରକାରୀ ଋଣ ପ୍ରାପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିଟ୍ ଋଣ ଉପଲବ୍ଧକୁ ହିସାବ କହାଯାଇଥାଏ

[19] ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର = ବକେୟା ସରକାରୀ ଋଣ X ସୁଧ ବିସ୍ତାର/100

ଅନୁପାତ ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ । ବିସ୍ତାର ହାର (ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧି-ସୁଧ ହାର) ଏବଂ ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର (ଋଣ x ବିସ୍ତାର ହାର) ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ଅବସ୍ଥା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଯଦି ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ ମିଶି ଶୂନ୍ୟ ହୁଏ, ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ ସ୍ଥିର ହୁଏ କିମ୍ବା ପରିଶେଷରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର ସହ ମିଶି ନକରାତ୍ମକ ହୁଏ, ଋଣ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଏବଂ ଯଦିଓ ଏହା ସକରାତ୍ମକ ହୁଏ, ଋଣ-ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଅନୁପାତ ଆପାତତଃ କମିଥାଏ ।

ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସାରଣୀ 2.29 ରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ କେବଳ 2020-21 ବର୍ଷକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଚାରି ବର୍ଷରେ ଅର୍ଥନୀତିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର) ସୁଧ ହାର ବା ସରକାର ଧାର ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ତଥାପି ପ୍ରାଥମିକ ଅବଶେଷ (ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ) ନକରାତ୍ମକ ଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ଋଣ ସ୍ଥିରତା ଅବସ୍ଥାର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆସିପାରି ନଥିଲା ।

ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଯାହା କି ଏକ ମହାମାରୀର ସମୟ ଥିଲା, ତୁଳନାରେ ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟ ପରିମାଣ ବିସ୍ତାର ଓ ପ୍ରାଥମିକ ନିଅଣ୍ଟର ମିଶ୍ରଣର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଭଲ ଥିଲା, ଯାହା କି ଏକ ଉତ୍ତମ ସୂଚକ ଅଟେ । ତଥାପି 2018-19 ଠାରୁ ସରକାର ଋଣ ଓ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଅନୁପାତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଚାଲିଛି ଏବଂ 2020-21 ରେ ଏହା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଥିଲା, ଯାହାକି ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଥିଲା ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.23: ଋଣ ପୋଷଣୀୟତା ସଂକେତକର ଧାରା

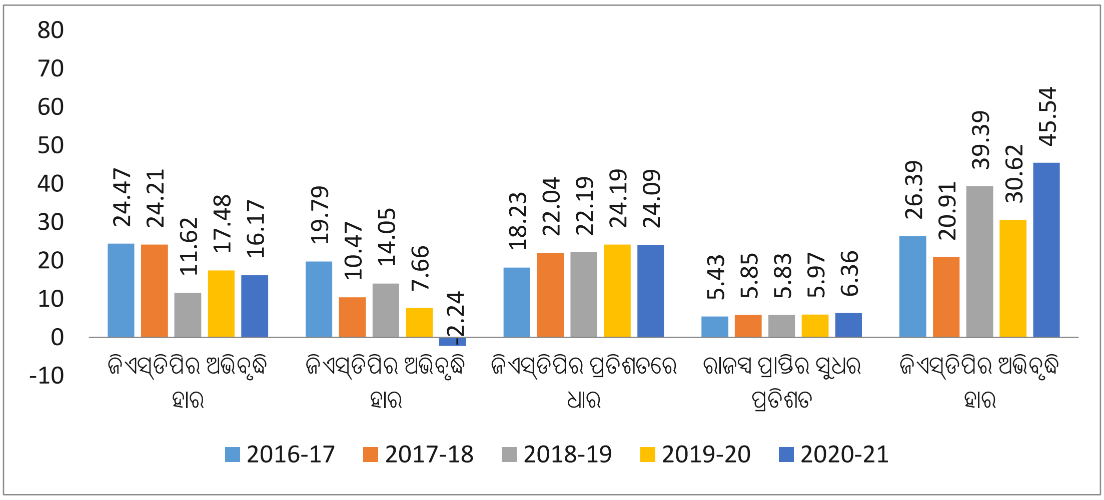

ଉତ୍ସ: ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

2.7.2କରଜ ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗ

ପୁଞ୍ଜି, ସୃଷ୍ଟି ଓ ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କରଜ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ବକେୟା ଋଣ ପାଇଁ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ଓ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ କରଜ ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବହାର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ସାରଣୀ 2.30: କରଜ ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗ

ଋଣ ପୋଷଣୀୟତାର ସଂକେତକ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ମୋଟ କରଜ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	33,782	61,698	48,103	60,314	60,649
ପୂର୍ବ କରଜ ପରିଶୋଧ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	21,912	36,157	37,009	42,487	63,960
ପୂର୍ବ କରଜ ପରିଶୋଧ (ମୂଳ ଜମା ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	64.86	58.60	76.94	70.44	105.46
ପୂର୍ବ କରଜ ପରିଶୋଧ (ମୂଳ ଜମା (ପ୍ରତିଶତରେ)	0.49	2.62	1.80	1.61	--
ନିଟ୍ ଋଣ ଓ ଅଗ୍ରୀମ (ପ୍ରତିଶତ)	27.27	12.55	19.32	27.95	--
ନିଟ୍ ପୁଞ୍ଜିଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ (ପ୍ରତିଶତରେ)	--	--	--	--	--
ନିଟ୍ ଉପଲବ୍ଧ କରଜରୁ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ (ପ୍ରତିଶତ)	7.38	26.23	1.95	--	(-)5.46

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ଖାତା

ରେଖାଚିତ୍ର 2.24: କରଜ ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗର ଧାରା

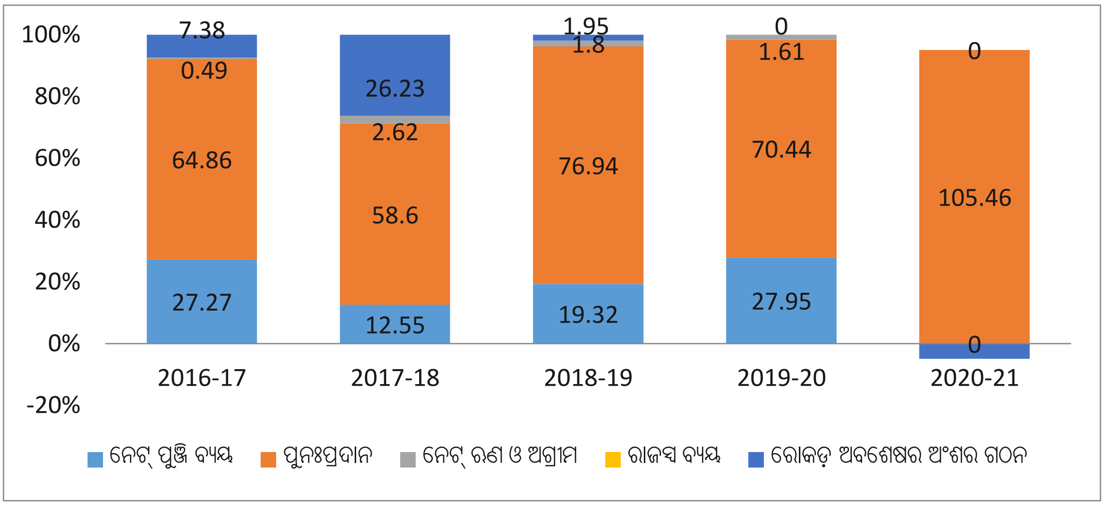

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ

ସାରଣୀ **2.30**ଏବଂ **ରେଖାଚିତ୍ର 2.24**ରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସମୁଦାୟ କରଜ ପାଣ୍ଠି ଓ ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷରେ ମାତ୍ର 5.46 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ବ କରଜ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ।

2.7.3ନିର୍ଭରୋକ୍ତିର ସ୍ଥିତି-ଆକସ୍ମିକ ଦେୟ

ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଧାରକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖିଲାପ ମାମଲାରେ ନିର୍ଭରୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ଏକୀକୃତ ପାଣ୍ଠିର ଆକସ୍ମିକ ଦେୟ । ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (12 ନଭେମ୍ବର 2002) ଯେ ପ୍ରତିବର୍ଷ 1 ଅପ୍ରେଲ ସୁଦ୍ଧା ସମୁଦାୟ ବକେୟା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି, ବିତ୍ତୀୟ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର (ଅନୁଦାନ ବ୍ୟତୀତ) ଶତ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ । 2016-17 ରୁ 2020-21 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ବକେୟା ନିର୍ଭରୋକ୍ତିର ଧାରା ସାରଣୀ **2.31** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । 2020-21 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଆକସ୍ମିକ ଦେୟ 17,086 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ବ୍ୟତୀତ ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି79,948କୋଟି ଟଙ୍କାର 8.86 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଏବଂ ସଂକଳ୍ପ ପତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା (100 ପ୍ରତିଶତ) ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

ସାରଣୀ 2.31: ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ନିର୍ଭରୋକ୍ତି	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ସୁଧ ସହିତ ବକେୟା ନିର୍ଭରୋକ୍ତିର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା(ମାନଦଣ୍ଡ)	44,080	54,812	59,217	67,584	79,948
ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ ଥିବା ବକେୟା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି	1,290	2,256	1,711	4,170	3,532

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ସରକାର ନିର୍ଭରୋକ୍ତିକୁ ଶତ ପ୍ରତିଶତ କ୍ଷତି ଭୟ ବର୍ଗରେ ବିବେଚନା କରିଥିଲେ ଯଥା-ଖିଲାପି କ୍ଷତି ଭୟକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବହନ କରିବାର ଥିଲା । 2020-21 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସରକାର ଗ୍ରୀଡ୍ କର୍ପୋରେସନ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶାକୁ 3,553.05 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଏହି ବର୍ଷରେ କୌଣସି ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କିମ୍ବା ଆବାହକ କରିନଥିଲେ । ସମୁଦାୟ ଋଣ ବାବଦରୁ ସରକାର 98.57 ପ୍ରତିଶତ (6985.30 କୋଟି ଟଙ୍କା)

ଗ୍ରୀଡ୍‌କର୍ପୋରେସନ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଅଂଶ ଥିଲା।

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ 0.01 ପ୍ରତିଶତରୁ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କମିଶନ ପଇଠ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା। ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2020-21 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ 32.67 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିର୍ଭରୋକ୍ତି କମିଶନ ପାଇଥିଲା। 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା 400.64 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସଂକଳିତ ନିର୍ଭରୋକ୍ତି କମିଶନ ପାଇବାକୁ ଥିବା ସ୍ଥଳେ, 340.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ, ବଳକା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି କମିଶନ 59.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ରହିଥିଲା। ଏହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 2.32 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି।

ସାରଣୀ 2.32: ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ/ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି କମିଶନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ଷେତ୍ରର ନାମ	ସଂସ୍ଥାର ନାମ	ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା କମିଶନ	ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା କମିଶନ	ପ୍ରାପ୍ତି ହେବାକୁ ଥିବା କମିଶନ
ଶକ୍ତି	4	329.99	300.54	28.46
ସମବାୟ	42	4.45	2.24	2.21
ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	7	8.55	2.89	5.66
ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	86	41.16	28.48	12.68
ସଡ଼କ ଓ ପରିବହନ	2	1.84	1.84	0.00
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ର	15	13.39	4.25	9.14
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	4	1.26	0.00	1.26
ମୋଟ	**160**	**400.64**	**340.24**	**59.41**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

2.7.4 ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି

ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଦୈନିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ନଗଦ ଅବଶେଷ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେମାନଙ୍କର ବଳକା ନଗଦ ଅବଶେଷ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଓ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଓ ଟ୍ରେଜେରୀ ବିଲରେ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି। ଏହି ସମସ୍ତ ବିନିଯୋଗରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଲାଭ 0049-ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି ଶୀର୍ଷକରେ ଜମା ହୋଇଥାଏ। ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷ ଏକତ୍ରିତ ସିଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ପାଣ୍ଠି ଓ ନିଶ୍ଚିତ ମୋଚନ ପାଣ୍ଠିର ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ। ଅଧିକ ନଗଦ ଅବଶେଷ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବଜାର ଋଣର ସରଣ ନେବା ଉଚିତ୍ ନଥିଲା।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ବଳକା ଅର୍ଥରାଶି 32,636.04 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା। 2020-21 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିବେଶ ଏବଂ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶିର ଚିଠା ସାରଣୀ **2.33** ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି।

ସାରଣୀ 2.33: ବଳକା ଅର୍ଥ ଓ ବଳକା ଅର୍ଥର ନିବେଶ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

	31/3/2020ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ	31/3/2021ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ
(କ) ସାଧାରଣ ନଗଦ୍ ଅବଶେଷ -		
ଟ୍ରେଜେରୀ ଥିବା ନଗଦ	--	--
ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା	242.18	27.48
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା	--	--
ପ୍ରେରିତ ଟଙ୍କା – ସ୍ଥାନୀୟ	--	--
ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷ ନିବେଶ ହିସାବରେ	24,865.00	14,351.36
ମୋଟ (କ)	**25,107.18**	**14,378.84**
(ଖ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷ ଓ ନିବେଶ		

	31/3/2020ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ	31/3/2021ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ
ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଜମା ରାଶି ଯଥା- ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ, ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ	19.86	19.24
ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ଅଗ୍ରୀମ ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଅଗ୍ରୀମ ରାଶି	0.33	0.33
ଚିହ୍ନିତ ପାଣ୍ଠିରେ ବିନିଯୋଗ/ (ଏକତ୍ରୀକୃତ ଋଣ ଶୋଧନ ପାଣ୍ଠି ନିଧି-13,003.54 କୋଟି ଟଙ୍କା, ନିଶ୍ଚିତ ମୋଚନ ପାଣ୍ଠି-1,411.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ କ୍ଷତି ପୂରକ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଣ୍ଠି 2,895.00 କୋଟି ଟଙ୍କା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2020ସୁଦ୍ଧା)	17,310.13	18,237.63
ମୋଟ (ଖ)	**17,330.32**	**18,257.20**
ସମୁଦାୟ (କ)+ (ଖ)	**42,437.50**	**32,636.04**
ସୁଧ ଆଦାୟ	**1,422.96**	**945.88**

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2020-21 ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ

- 2020-21ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 8443-106-3521-91357- ସରକାରୀ ଋଣ ଓ 8443-106-3521-91358- ଟ୍ରେଜେରୀ ଶୀର୍ଷକରେ ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ପାଇଁ ଏକ ପୃଥକ ଖାତା ଖୋଲିଥିଲେ ଏବଂ ଯଥାକ୍ରମେ 5,955.00 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 9,124.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଥିଲେ ଯାହାକି ନଗଦ ଅବଶେଷ ନିବେଶ ଖାତାର ଅଂଶ ବିଶେଷ ନଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ 2019-20 ବର୍ଷରେ 42,437.50 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ନଗଦ ଅବଶେଷ 9801.46 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 2020-21 ରେ 32,636.04 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

- 2020-21 ରେ ଋଣ ପରିଶୋଧ ପାଇଁ ସମଷ୍ଟିଭୁକ୍ତ ପାଣ୍ଠିରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 1190.21 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଶ୍ଚିତ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଣ୍ଠିର ନିବେଶ ଅର୍ଥରୁ 111.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ କାମ୍ପା ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଣ୍ଠି ନିବେଶ ଅର୍ଥ 152.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପାଣ୍ଠିରେ ଜମା ହୋଇଥିଲା ।

- ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଟ୍ରେଜେରୀ ବିଲ୍(ଟିବି)ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଷ୍ଟକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 14,351.36କୋଟି ଟଙ୍କାର ନଗଦ ଅର୍ଥ ରାଶି ନିବେଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ନିବେଶ ଉପରେ ସରକାର ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ 945.88କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଉପାର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

- ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଋଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ରାଶିକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିବେ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର 14,378.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାଧାରଣ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ରହିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ବର୍ଷରେ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶିରୁ 8,850 କୋଟି ଟଙ୍କା (5,955 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ଠାରୁ ଓ 2,895 କୋଟି ଟଙ୍କା କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରୁ) ଋଣ କରିଥିଲେ । ଅର୍ଥ କମିଶନଙ୍କ ସୁପାରିଶକୁ ବେଖାତିର କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର 7.55 ରୁ 8.79 ପ୍ରତିଶତରେ ହାରରେ 6,341.08କୋଟି ଟଙ୍କା ଖୋଲା ବଜାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରୁ କରଜ କରିଥିଲେ ।

ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ନଗଦ ଅବଶେଷ -ନିବେଶ ଖାତାରେ ରହିଥିବା ଅବଶେଷର ଚିଠା ସାରଣୀ **2.34** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.34: ରୋକଡ଼ ଅବଶଷ ନିବେଶ ଖାତା (ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷ 8673)

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା	ଅନ୍ତିମ ଜମା ରାଶି	ବୃଦ୍ଧି (+) / ହ୍ରାସ(-)	ସୁଧ ଆଦାୟ
2015-16	3,870.55	5,836.24	(+) 1,965.69	365.34
2016-17	5,836.24	8,738.10	(+) 2,901.86	391.09

ବର୍ଷ	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା	ଅନ୍ତିମ ଜମା ରାଶି	ବୃଦ୍ଧି (+) / ହ୍ରାସ(-)	ସୁଧ ଆଦାୟ
2017-18	8,738.10	24,747.97	(+) 16,009.87	559.32
2018-19	24,747.97	23,135.59	(-) 1,612.38	1,427.13
2019-20	23,135.59	24,865.00	(+) 1,729.41	1,422.96
2020-21	24,865.00	14,351.36	(-) 10,513.64	945.88

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ବଳକା ନଗଦ ଅର୍ଥ ରାଶି ନକରାତ୍ମକ ରହିଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ଏକ ନୂତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଯାହାକି ମହାଲେଖାକାର ଓ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ପାଣ୍ଠି (ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ଓ କାମ୍ପା ଇତ୍ୟାଦି ପରି) ର ବଳକ ନଗଦ ଜମା ରାଶିରୁ 364 ଦିନ ନିଲାମିତ ଟ୍ରେଜେରୀରେ ହ୍ରାସରେ ଋଣ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବେ । ଏଣୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଖୋଲା ବଜାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବେ ନାହିଁ । ତଥାପି, ଏହି ପାଣ୍ଠିରେ ବଳକା ନିବେଶିତ ଜମା ରାଶି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ପାଣ୍ଠିରୁ କରିଥିବା ଋଣ 60 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିବ । ତେଣୁ, ଅକ୍ସନ ଟ୍ରେଜେରୀ ବିଲରେ ନିବେଶ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ରାଶି ଉପଲବ୍ଧ ରହିବ ।

ଯେତେବେଳେ ସରକାର ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ଓ କାମ୍ପା ପାଣ୍ଠିରୁ ବଜାର ଦର ଠାରୁ କମ୍ ହାରରେ କରଜ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । ଅଡିଟ ମତରେ 14,351 କୋଟି ଟଙ୍କା (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠି ଓ ଓଏମ୍‌ବିଏଡିସି ପାଣ୍ଠିକୁ ଛାଡ଼ି) ର ମୁକ୍ତ ବଳକା ରାଶିର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣ ରହିଥିଲା ଯାହାକି ନୂତନ କରଜ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

ରେଖାଚିତ୍ର2.25 ରେ 2016-17 ରୁ 2020-21 ବର୍ଷର ନଗଦ ଅବଶେଷ ନିବେଶ ଖାତାର ବର୍ଷଓ୍ୱାରୀ ବଜାର ଋଣ ଉଠାଣ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ଅର୍ଥ ଅବଶେଷ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଏବଂ **ରେଖାଚିତ୍ର 2.26** ରେ ଉପଲବ୍ଧ ମାସ ଅନୁଯାୟୀ ନଗଦ ଅବଶେଷ ଓ ନିବେଶିତ ଅର୍ଥ ରାଶି ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ରେଖାଚିତ୍ର 2.25: ବଜାର ଋଣ ଓ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ନିବେଶ ଖାତା(ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷ8673)

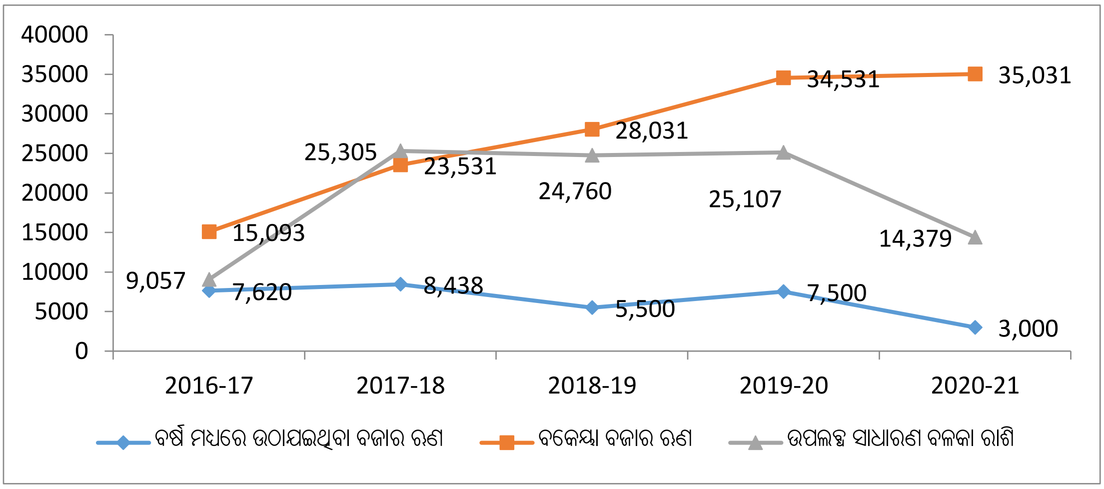

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷର ବିତ୍ତୀୟ ହିସାବ

ରେଖାଚିତ୍ର **2.26:** ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମାସୱାରୀ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶିର ଚଳନ ଓ ନିଟ୍ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ନିବେଶ

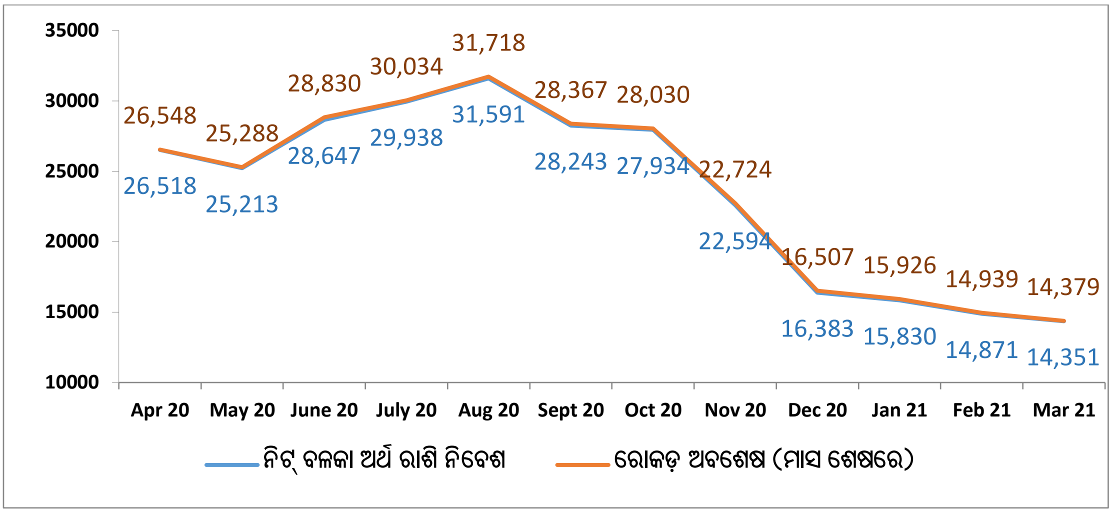

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମାସିକ ବୈଧାନିକ ଖାତା

ଉପରୋକ୍ତ ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 2020 ରୁ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି କମ୍ ହେବାକୁ ଲାଗିଥାଲା । ସରକାର ବର୍ଷ ସାରା ସରକାର ବହୁତ (14,000 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ) ସାଧାରଣ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ଅନୁରକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ନିଟ୍ ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ନିବେଶ ବଳକା ଅର୍ଥ ସହିତ ଗତିଶୀଳ ଥିବାରୁ, ସମସ୍ତ ପାଣ୍ଠି ବଳକା ଅର୍ଥ ରାଶି ନିବେଶ ଖାତାରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ।

2.8 ସୁପାରିଶ

1. ଅନୁଦାନରୁ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବଜେଟ ଓ ବ୍ୟୟ ବରାଦ ପାଣ୍ଠି ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ଦରକାର । ଏହାଛଡ଼ା ବିତ୍ତୀୟ ମାନ ଦଣ୍ଡ ଯେପରିକି ରାଜସ୍ୱ ବଳକା/ ନିଅଣ୍ଟ ଏବଂ ବିତ୍ତୀୟ ନିଅଣ୍ଟ ଅର୍ଥନୀତିର ପ୍ରକୃତ ଅଭଣଅତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବ ।

2. ବଜେଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସରକାର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ୍, ଯାହାଫଳରେ ବଜେଟ ଆକଳନ ଓ ବାସ୍ତବ ବଜେଟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟବଧାନକୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇପାରିବ ।